

"SƏS" qəzeti mənim
ürün ən əxiz qəzətdir

№ 041 (6966)

**Azərbaycan etibarlı tərəfdəş
olduğunu artıq sübut edib!**

Bakıda Cənub Qaz Dəhlizi Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin
10-cu və Yaşıl Enerji Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin
2-ci iclasları keçirilib, Prezident İlham Əliyev tədbirdə iştirak edib

Azərbaycana qarşı sanksiya və qətnamənin PƏRDƏARXASI

"Xarici agentlər
haqqında
qanun"un qəbulu
niyə gecikir?

14

**Yeni reallıqlar
dönəmində
abadlaşan şəhər və
kəndlərimiz**

11

**Ermənilər Rusiya
sərhədçilərini İrəvan hava
limanından çıxarırlar?..**

9

**Bir kitab, bir dünya:
neçə dünya tanıyrınsınız?**

15

**Beynəlxalq müstəvidə
əməkdaşlığı**

7

Dünən Bakıda, "Güllüstan" sarayında Cənub Qaz Dəhlizi Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin 10-cu və Yaşıl Enerji Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin 2-ci iclasları keçirilib. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev tədbirdə iştirak edib. Dövlətimin başçısı tədbirdə çıxış edib. Prezident İlham Əliyev öz çıxışında Baş nazir Edi Ramanı salamlayaraq qeyd edib ki, Azərbaycan və Albaniya iki dost ölkədir:

"İlk növbədə Baş nazir Edi Ramanı salamlamaq və bu vacib tədbirdə bizimle birləkdə olduğuna görə minnəndarlığımı bildirmək istərdim. Azərbaycan və Albaniya iki dost ölkədir. Biz müxtəlif sahələrdə fəal əməkdaşlıq edirik. Bizim olduqca fəal siyasi dialoqumuz var. Bizim cənab Baş nazırı istə Azərbaycan, ister Albaniya, isterse də müxtəlif beynəlxalq tədbirlər çərçivəsindəki görüşlərimizin müntəzəm gündəliyi var. Biz birbirimizi beynəlxalq təsisatlarda dəstəkləyir, həbələ enerji təhlükəsizliyi məsələlərində fəal çalışıraq. Albaniya Cənub Qaz Dəhlizi layihəsinin həyata keçirilməsində çox vacib rol oynayıb və TAP heyətinin üzvü qismində vacib rol oynamadı davam edir. Hazırda isə biz enerji əməkdaşlığımızın müxtəlif aspektlərini müzakirə edirik. Əminəm ki, cənab Baş nazır bugünkü müzakirəmiz zamanı gündəlikdə duran bütün məsələləri əhatə

Azərbaycan etibarlı tərəfdəş olduğunu artıq sübut edib!

Bakıda Cənub Qaz Dəhlizi Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin 10-cu və Yaşıl Enerji Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin 2-ci iclasları keçirilib, Prezident İlham Əliyev tədbirdə iştirak edib

edəcəyik.

Mən, həmçinin xanım komisar Simsona da növbəti dəfə ölkəmizə səfer etdiyinə görə minnəndarlığını ifadə etmək istərdim. Biliyiniz kimi, Azərbaycan Respublikasının energetika naziri və xanım Simson Cənub Qaz Dəhlizi Məşvərət Şurasının həmsədleri idir. Onlar genişlənməkdə olan böyük heyətin bir araya gətirilməsi və əlbəttə, Avropa İttifaqının bütün planlarının reallaşdırılmasında yer alması baxımından vacib rol

oynayırlar. Enerjinin şaxələndirilməsi və enerji təhlükəsizliyi məsələlərində Azərbaycan-Avropa İttifaqı əməkdaşlığı yeni təchizat coğrafiyasının yaradılmasına xidmət etmişdir.

Məşvərət Şurasının öten illərdəki toplantıları zamanı biz həmisi enerji təhlükəsizliyi məsələlərini müzakirə etmişik. Azərbaycanın burada mövqeyi hər zaman ardıcıl olub - biz bunu hər bir ölkənin milli təhlükəsizlik məsələsi hesab edirik. Biz şaxələndirme haqqında

danışarkən mövqeyimiz hər zaman dəyişməz olub və bu gün de belədir - şaxələndirme yalnız marşrutlara deyil, həm de mənbələrə şamil edilməlidir.

Bu gün Avrasiyadakı geosiyasi vəziyyət mehz bizim gördüyüümüz işlərin nə dərəcədə düzgün olduğunu sübut edir. Azərbaycana gəldikdə Cənub Qaz Dəhlizi tamamilə yeni marşrutdur. Bu gün ona artıq bir çox marşrutlar - interkonnektorlar əlavə edilib. Azərbaycan qazi yeni mənbedir. Yeni, biz burada,

bu formatda, təşəbbüskarı olduğu məsələ bu layihədə enerjinin şaxələndirilməsi məsələlərinin tam şəkildə əhətə edildiyini görürük.

Burada, Güllüstan sarayında sonuncu - bir il əvvəlki görüşümüzdən bu yana bir neçə mühüm hadisə baş verib. Bildiyiniz kimi, adətən Məşvərət Şurasının toplantıları zamanı bu qrup görülmüş işləri və qarşıda duran məsələlərin həlli baxımından görüləcək əlavə tədbirləri nəzərdən keçirir. Ən başlıcası isə atılacaq birgə addımları plan-

laşdırır.

Öten il baş verən vacib hadisələrdən biri Xəzər dənizinin Azərbaycana məxsus sektorunda, "Abşeron" qaz-kondensat yatağında təbii qazın kommersiya hasilatı oldu. Bu "Şahdəniz"dən sonra ikinci nəhəng qaz ehtiyatlarının kəşfi deməkdir. "Abşeron" qaz-kondensat yatağı bizim gələcək şaxələndirme layihələrimizin resurs bazasını təşkil edecək. "Abşeron" layihəsinin ilk fazası artıq təsdiq edilib. Biz orada illik hasilatın 1.5 milyard kubmetr həcmində olmasını gözleyirik. İkinci faza ilə bağlı razılıq əldə edildikdən sonra daha 4-5 milyard kubmetr həcm əlavə edilecekdir ki, onun böyük əksəriyyəti beynəlxalq bazarlara nəql olunacaq.

Növbəti nailiyyət hesab etdiyim bir hadisə Azərbaycanın daha iki ölkə - Macaristana və Serbiyaya qaz nəql etməsi oldu. Beləliklə, bizim Avropaya qaz təchizatımızın coğrafiyası genişlənmiş oldu. Bu gün Azərbaycan 8 ölkəyə qaz nəql edir ki, onlardan altısı Avropa ölkəsidir. Öten il Avropada istifadəyə verilmiş interkonnektor layihələrinin təməlində, ilk növbədə, Cənub Qaz Dəhlizi layihəsi dayanır. İkincisi isə onlar bize Avropada mümkün qədər çox məntəqələri əhatə etməklə bağlı səylərimizi davam etdirməye imkan verəcəkdir.

Azərbaycan qazına olan mövcud tələbat var, ixtiyarımızda mənbələr var və neqliyyat marşrutlarımız yerindədir. Yeri gəlmışkən, onu da deym ki, öten il ərzində türkəyli dostlarımızla feal kommunikasiya nəticəsində biz Türkiyə vasitəsilə Trans-Balkan boru kəməri sistemində istifadə etmək razılığına geldik. Bu isə şaxələndirme layihəsi daxilində növbəti şaxələndirme deməkdir. Daha artıq alternativlər və seçimlər ola bilər. Çünkü onların hər biri enerjinin şaxələndirilməsi, enerji təhlükəsizliyinin maksimum səmərəliliklə təmin olunması kimi vahid məqsədə xidmət edir.

Hesab edirəm ki, Azərbaycan etibarlı tərəfdəş olduğunu artıq sübut edib. Bizim sözümüz imzamız qədər dəyərlidir. Əminəm ki, qarşımıza qoyduğumuz bütün planlar həyata keçiriləcəkdir, çünki təkcə keçən ilin göstəriciləri bunun sübutudur.

Ardı Səh. 3

Əvvəli Səh. 2

Bizim enerji layihələrimizlə bağlı daha bir məqam ondan ibarətdir ki, dəst Birləşmiş Ərəb Əmirliliklərini təmsil edən ADNOC şirkəti Abşeron layihəsinin səhmdarı oldu. Biz bunu alqışlayırıq, heyətimizə xoş gəlmisiniz. Bu, əlavə maliyyələşmə, təcrübə deməkdir və beynəlxalq əməkdaşlığı genişləndirəcəkdir. Bizimlə birgə çalışmaq arzusunda olan enerji şirkətlərindən çoxsaylı müraciətlər daxil olur. Bu müraciətlər həmin şirkətlərin fəaliyyət göstəricilərinə və bizim enerji gündəliyimizə əsasən nəzərdən keçili.

Azərbaycan etibarlı tərəfdası olduğunu artıq sübut edib!

Bakıda Cənub Qaz Dəhlizi Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin 10-cu və Yaşıl Enerji Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin 2-ci iclasları keçirilib, Prezident İlham Əliyev tədbirdə iştirak edib

rilir.

Gələcək planlarımıza gəldikdə, əlbəttə, bu gün biz onları geniş müzakirə edəcəyik. Men onlardan yalnız bir neçəni səsləndirmek istədim. İlk növbədə, biz gelən ilin ilk rübündən etibarən "Azəri-Çıraq-Günəşli" dərin qaz layihəsi çərçivəsində təbii qazın hasilatını gözləyirik. Bu, çox böyük ehtiyata malik olmaqla ümidi verici strukturdur. Uzun illərdir ki, "Azəri-Çıraq-Günəşli" bizim neft ixracımızın əsas menbəyidir. Hazırda keşfiyyata başlanılması ilə bağlı tərəfdəşlərimizlə razılığı gəlmışik və bu əlavə töhfə olacaqdır. İlkən merhələdə hasilat təqribən yarım milyard kubmetr olacaq, ancaq bir neçə il ərzində bu rəqəm 3-4 dəfə artacaqdır. Bu "Şahdəniz" və "Abşeron" yataqlarından hasil ediləcək həcmrlər yanaşı, yeni mənbə olacaqdır.

Bununla yanaşı, bizim "Ümid" qaz-kondensat yatağının ikinci fazasının işlenilmesi ilə bağlı planlarımız var ki, potensial olaraq oradan da 3-4 il ərzində 2-3 milyard kubmetr qaz əldə etmək olar. Beləliklə, bütün bu planlar tamamilə realdır, onlar müfəssəl təhlile, məlumat, informasiyaya və bizim maliyyə resurslarına, habelə investorlarla razılaşmalarımıza əsaslanır. Layihələrin bəziləri investorlarla birləşdikdə icra olunacaq, bəziləri isə SOCAR-in özü tərəfindən həyata keçiriləcək. Bütün bunlar onu göstərir ki, potensial var və artmaqdadır. Uzun illərdir ki, ortaçıda yayılan və Avropa istehlakçılarının artmaqdə olan ehtiyaclarını ödəmək üçün "Azərbaycanda kifayət qədər qaz yoxdur" kimi bütün şayieler bir dənə onu göstərdi ki, onlar tamamilə əsassızdır və bizim potensialımızın karşısını almaq, beynəlxalq birliyə və istehlakçılarla yanlış mesaj göndərmək üçün Azərbaycana qarşı yürüdülən kampaniyaların bir hissəsi idi."

Dövlətimizin başçısı qeyd edib ki, Azərbaycan, həmçinin yaşıl enerjiye kecid prosesində iştirak edir. Bu il Azərbaycanda "Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili" elan olunub: "Bizim bərpəolunan enerji layihələrimiz yüksək göstəricilər nümayiş etdirir. Ötən görüşümüzdən bəri sizə məlumat vermək istəyirəm ki, bu layihələr arasında keçən ilin oktyabr ayında Azərbaycanda açılışını etdiyimiz ilk böyük Güneş Elektrik Stansiyası yer alır və bu stansiyanın gücü 230 meqavatdır. Bu stansiya bərpəolunan enerji sahəsində aparıcı şirkətlərdən biri "Masdar" tərəfindən inşa olunmuşdur və bu, yalnız başlangıcidir. İmzalanmış müqavilələrə və anlaşma memorandumlarına əsasən 2030-cu ilədək biz 5 min meqavata qədər, yəni 5 qiqavat Güneş və külək enerjisi istehsal etməyi planlaşdırıraq.

Bizim əsas investorlarımız Birləşmiş Ərəb Əmirliliklərindən "Masdar" və Səudiyyə Ərəbistanından olan "ACWA Power" şirkətləridir. Həmçinin digər ölkələrdən olan şirkətlər də bizimlə çalışır. Bizim bərpəolunan enerji ehtiyatları baxımından nəhəng potensialımız var, istər Xəzər dənizində, istərsə də qurudakı potensial olsun. Bildiyimiz kimi, biz "Qara Dəniz Yaşıl Kabel" layihəsi ilə Avropaya yaşıl enerjinin önemli ixracatçılarından biri olmayı nəzərdə tuturuk.

Artıq qərara alınıb ki, bu layihə integrasiya edilmiş layihə olmaqla Xəzər dənizindəki külək dəyirmanlarından yeni ötürüçü xətlərlə Qara dənizin dibi ilə Avropaya gedəcək. Beləliklə, bunlar bizim planlardır. Əlbəttə ki, bərpəolunan enerji menbələrimiz ne qədər çox olsa, indi elektrik enerjisi istehsal üçün istifadə etdiyimiz təbii qaza da çox qənaət etmiş olacaqı.

Bu da Cənub Qaz Dəhlizine əlavə bir töhfə olacaqdır. Cənub Qaz Dəhlizi artıq 3 ildir ki, fealiyyətdədir, bu layihə həqiqətən də uğur keçiyəsidi. Bu, Avrasiyada ən böyük infrastruktur layihələrindən biridir. Uzunluğu 3500 kilometr olan integrasiya edilmiş boru kəməri sistemi olan bu layihə enerji təhlükəsizliyi və əməkdaşlıq layihəsidir. Çünkü Cənub Qaz Dəhlizinin keçidi marşrut boyunca yerləşən bütün ölkələr arasında əməkdaşlıq olmasa, bu layihənin həyata keçirilməsi mümkün olmazdı.

Beləliklə, biz indi vacib bir məqama gə-

lirik. Bu məqamın tərəfdəşləq və əməkdaşlığın qurulması üçün enerjinin və qazıntı yanacağının bir alət və vasitə olduğunu görürük. Qazıntı yanacağının məsəlesi ilə bağlı sonuncu məqam. Biz indi qazıntı yanacağının bir növ yalnız problem yaranan bir məsələ olması meylini görürük. Biz ədalətli olmalıq və eyni zamanda, neft və təbii qaz ehtiyatları ilə zəngin olan ölkələrə münasibətdə ədalətli olmalıq. Bu ölkələrin güñahı deyil ki, onlarda neft və qaz var. Onlar buna görə günahlandırılmamalı və onlara qarşı ayrı-seçkilik olmamalıdır. Hesab edirəm ki, qazıntı yanacağına malik olan ölkələrin fəaliyyəti onların ətraf mühitin müdafiəsi, yaşıl enerji kecid məsələlərini necə həll etdikləri baxımından qiymətləndirilməlidir. Yalnız bundan sonra, ədalətli təhlildən sonra bu ölkələr barədə mühakimə yürütülmək olar. Əks təqdirdə, biz neft və qaz istehsal edən ölkələr və bu resurslara malik olmayan ölkələr arasında sanki ayırcı xətlər görücəyik.

Bu məsələ haqqında danışarken, əlbəttə, burada bu masada dönya aparıcı maliyyə institutlarının nümayəndələrinin olduğunu nəzərə alaraq diqqətinizi maliyyələşmə məsələsinə yönəltmək istəyirəm. Cənub Qaz Dəhlizinin genişlənməsini və təbii qaza aid istənilən digər layihənin maliyyələşməsi elə bir şəkildə aparılmalıdır ki, bizim əsas hədəfimizə mane olmasın.

Avropada Azərbaycan qazına böyük tələbat var idi və olmaqdə qalır. Bizə bir çox ölkələr müraciət etmişdir, dediyim kimi artıq altı ölkə bizim təbii qazı alır. Əlavə bir neçə ölkə ilə danışıqlar aparılır. Qaza tələbat var və bizim resurslarımız var, bizim infrastrukturumuz var. Hesab edirəm ki, Avropa maliyyə institutlarından maliyyələşmə, ən azından bu layihənin maliyyələşməsi real yanaşmaya əsaslanmalıdır və ümumi hal almış qazıntı yanacağına qarşı meyillərin kölgəsi altına düşməməlidir.

Biz hamımız nələrin baş verdiyini bilirik. Azərbaycan, qeyd etdiyimiz kimi yaşıl enerji kecid prosesinin aktiv fazasındadır. Lakin, eyni zamanda, heç kim bu faktı dana bilməz ki, ən azından yaxın gələcəkdə qazıntı yanacağının olacaqını bilməz.

zinti yanacağı olmadan dünya inkişaf edə bilməz.

Sonuncu məsələ, Azərbaycana COP29-a sahiblik edən ölkə olmaq şərəfi nəsib olmur. Keçən ilin dekabrında qərar qəbul olunan kimi biz dərhal, yalnız bir səbəbdən müxtəlif QHT-lər və media təşkilatlarının hücumuna məruz qaldıq. Çünkü bizim neftimiz var və bu, bizim ən böyük nöqsanımız hesab olunmuşdur. Baxmayaraq ki, qeyd etdiyim kimi bu, qüsür deyil, Allahdan bir hediyyədir. Lakin bizə hücum edərək dəliyər ki, necə olə bilər qazıntı yanacağı ilə zəngin olan bir ölkə COP-a ev sahibliyi edə bilər. Gəlin, bu məsələyə başqa bir bucaq altında baxaq. Bəli, bizim kifayət qədər nefitizim, kifayət qədər qazımız var. Biz növbəti 100 il ərzində bərpəolunan enerji resursları olmadan yaşaya bilərik. Bizim bütün ehtiyatlarımız təsdiq edilib və hər kəs bunu bili.

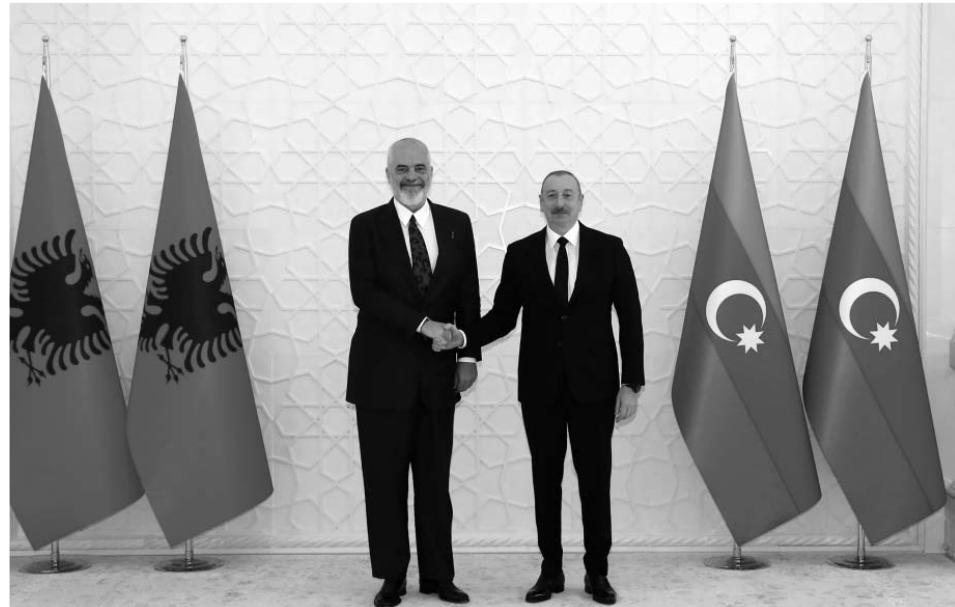
Lakin iqlim dəyişikliyi ilə bağlı olan bu global tədbire ev sahibliyi etmək istəyimiz olması faktı bizim iradəmizi nümayiş etdirir. Bizə buna görə hücum edilməməlidir, biz təqdir edilməliyik. Biz heç bir yanlış iş görməmişik, lakin qərar qəbul olunan kimi bize qarşı dərhal əlaqələndirilmiş, konsolidasiya olunmuş və çox ədalətsiz hücum edildi.

Əvvəlki illərdə Azərbaycana qarşı çoxlu hücumlar olmuşdur, biz buna adət etmişik, biz özümüzü müdafiə edə bilərik. Lakin mən sizə, sadəcə, məlumat vermək istəyirəm ki, COP29-un Azərbaycanda təşkil edilmesi qərarı, yekdil qərar beynəlxalq birliyin ölkəməzə hörmətinin əlamətidir və bizim tədbirə ev sahibliyi etmək, bu iş töhfə vermək istəyimiz yaşıl gündəliyimizi nümayiş etdirir.

Daha sonra Azərbaycanın energetika naziri Pərviz Şahbazov, Albaniyanın Baş naziri Edi Raman, Avropa İttifaqının energetika məsələləri üzrə komissarı, Cənub Qaz Dəhlizi Məşvərət Şurasının həmsədri xanım Kadri Simson çıxış ediblər. Çıxışlarında qeyd olunub ki, Cənub Qaz Dəhlizi, həmçinin bərpa edilən enerji və elektrik enerjisi sahəsində əməkdaşlıq üçün foruma çevrile bildi.

“Azərbaycan və Albaniya iki dost ölkədir”

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Albaniyanın Baş naziri Edi Rama ilə təkbətək görüşü olub

Martin 1-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Albaniya Respublikasının Baş naziri Edi Rama ilə təkbətək görüşü olub. Edi Rama İlham Əliyevi prezident seçkilərində qələbəsi ve COP29-un Azərbaycanda keçirilməsi münasibətilə təbrik etdi. Dövlətimizin başçısı təbriklərə görə təşəkkürünü bildirdi.

Prezident İlham Əliyev Albaniyanın Baş nazirinə Cənub Qaz Dəhlizi Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin 10-cu iclasında iştirakına görə minnətdarlığını ifadə etdi.

Edi Rama da öz növbəsində bu tədbirə

dəvətə görə təşəkkürünü bildirdi. Söhbət zamanı Cənub Qaz Dəhlizi Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin 10-cu ve Yaşıl Enerji Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin 2-ci iclaslarının əhəmiyyəti qeyd olundu. Görüşdə ikitərəfli münasibətlərə toxunuldu. Prezident İlham Əliyevin Albaniyaya dövlət səfəri və Baş nazir Edi Ramanın evvəllerə ölkəmizə səfərlərinin əlaqələrimizin inkişafında rolu vurğulandı. Dövlətimizin başçısı BMT və digər beynəlxalq təşkilatlarda Albaniyanın Azərbaycanın haqlı mövqeyini dəstəkləməsini yüksək qiymətləndirdi və öz növbəsində Azərbaycanın da bu qurumlarda hər zaman Albaniyanın ma-

raqlarını müdafiə etdiyini dedi. Görüşdə TAP layihəsinin əhəmiyyəti və onun genişləndirilməsi məsələləri müzakirə edildi, Albaniyanın bu sahədə önemli rolü qeyd olundu. Albaniyanın qazlaşdırılması layihəsinin icrası ilə bağlı ölkəmiz tərəfindən investisiya qoyuluşu məsələlərinə də toxunuldu.

Söhbət zamanı Azərbaycan-Ermənistan əlaqələrinin normallaşdırılması və əməkdaşlığın perspektivləri ilə bağlı fikir mübadiləsi aparıldı. Daha sonra Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Albaniya Respublikasının Baş naziri Edi Rama ilə nahar əsnasında geniş tərkibdə görüşü olub.

“Avropanın enerji təchizatında Azərbaycanın rolü əhəmiyyətlidir”

Prezident İlham Əliyev Avropa İttifaqının energetika məsələləri üzrə komissarını qəbul edib

Prezident İlham Əliyev Martin 1-də Cənub Qaz Dəhlizi Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin 10-cu və Yaşıl Enerji Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin 2-ci iclaslarında iştirak edən Avropa İttifaqının energetika məsələləri üzrə komissarı xanım Kadri Simsonu qəbul edib. Kadri Simson İlham Əliyevə prezident seçkilərində qələbə, Azərbaycanın COP29-a ev sahibliyi etməsi və Cənub Qaz Dəhlizi Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin 10-cu yubiley iclası münasibətilə təbriklerini çatdırı. Dövlətimizin başçısı təbriklərə görə minnətdarlığını bildirdi. Avropa İttifaqının energetika məsələləri üzrə

komissarı Avropanın enerji təchizatında Azərbaycanın rolunun əhəmiyyətini və dayanıqlılığını vurğuladı.

Söhbət zamanı gələcəkdə enerji növleri ilə yanaşı, bərpəolunan enerji layihələrinin də həyata keçirilməsinin perspektivləri və Azərbaycanda icra olunan layihələrdə Avropa şirkətlərinin investor qismində daha fəal rol oynaması ilə bağlı imkanlar müzakirə olundu. Həm COP29, həm də enerji əməkdaşlığının inkişaf etdirilməsi istiqamətində gələcək addımlar və fəaliyyət planı ilə bağlı fikir mübadiləsi aparıldı, ölkəmizin global metan azaldılması təşəbbüsünə qoşulması çox yüksək qiymətləndirildi.

Prezident İlham Əliyev İtaliyanın ətraf mühit və enerji təhlükəsizliyi nazirini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Martin 1-də Cənub Qaz Dəhlizi Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin 10-cu və Yaşıl Enerji Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin 2-ci iclaslarında iştirak edən İtalya Respublikasının ətraf mühit və enerji təhlükəsizliyi naziri Gilberto Picketto-Fratini qəbul edib. Gilberto Picketto-Fratini İlham Əliyevi prezident seçkilərində qələbəsi ve COP29-un ölkəmizdə keçirilməsi münasibətilə təbrik etdi. Dövlətimizin başçısı təbriklərə görə minnətdarlığını bildirdi.

İtaliyalı nazir bu il ölkəsinin G7 formatının rəhbəri qismində çıxış etdiyini deyərək bu əməkdaşlıq formatında COP29-a ev sahibliyi edən Azərbaycan tərəfinin G7 ölkələrinin ekologiya və mineral ehtiyatlar nazirlərinin xüsusü görüşüne qatılmasının vacibliyini bildirdi və bununla bağlı dəvəti çatdırı.

Görüşdə ölkələrimiz arasında iqtisadi əlaqələrə toxunuldu, çox sayıda İtalya şirkəti, o cümlədən "Ansaldi", "Leonardo", "Maire Tecnimont" və bir sıra digər şirkətlərin Azərbaycan ilə əməkdaşlıq etməsi, işğaldan azad olunmuş ərazilərimizdə İtalya şirkətlərinin fəaliyyət göstərməsi məmənunluqla qeyd olundu. Söhbət zamanı əməkdaşlığın perspektivləri ilə bağlı fikir mübadiləsi aparıldı.

“Böhranlar dönəmimdə diplomatiyanı öne çıxarmaq”

YAP nümayəndə heyəti III Antalya Diplomatiya Forumunda iştirak edir

Martın 1-də III Antalya Diplomatiya Forumu (ADF) öz işinə başlıyib. Türkiye Respublikası Prezidentinin himayədarlığı əsasında bu ölkənin Xarici İşlər Nazirliyi tərəfindən təşkil edilən Forum “Böhranlar dönəmimdə diplomatiyanı öne çıxarmaq” mövzusuna həsr edilib.

Dünyanın 147 ölkəsindən 4000-ə qədər nümayəndənin qatıldığı Forumun beynəlxalq müstəvиде olunduqca yüksək diqqət və maraq var. Forum çərçivəsində keçiriləcək 50-dən artıq panel iclasında regional və beynəlxalq təhlükəsizlik problemləri, o cümlədən dünyanın müxtəlif bölgələrində münəqışları və müharibələr, terrorizm, məqrasiya, islamofobiya, iqlim dəyişiklikləri, epidemiyalar, qida və enerji təhlükəsizliyi, sūni intellektin tətbiqinin riskli nticələri və digər məsələlər ətrafında geniş fikir mübadiləsi aparılacaq.

Türkiyənin Xarici İşlər naziri Hakan Fidan Forumu açıq elan edərək müasir dövrde dünyada sabitlik, təhlükəsizlik və inkişafın təmin olunmasında diplomatiyanın müstəsna önəm daşıdığını bildirib. Bu kontekstdə

yanın diplomatiyaya məxsusi ehtiyacı var.

Forumda Türkiye Cumhuriyyətinin Prezidenti Recep Tayyib Erdoğan çıxış edib. Dövlət başçısı müasir beynəlxalq münasibətlər sisteminin aktual məsələlərinə toxunub, bəşəriyyəti narahat edən problemlərin həllində diplomatiyanın xüsusi rolunu və əhəmiyyətini vurgulayıb. O qeyd edib ki, XXI əsr böhranlar çağına çevriləkdir. Belə bir vəziyyətdə beynəlxalq müstəvیدə krizisləri aradan qaldırmaq üçün ən səmərəli vasitə məhz diplomatiyadır. Türkiye Prezidenti dövlət və hökumət başçılarının, nazirlərin, regional və beynəlxalq təşkilatların

önəmli platforma olduğunu vurğulayıb. Dövlət başçısı bildirib ki, beynəlxalq siyasetdə xaotik vəziyyətin hökm sürdürüyü indiki şəraitdə Forumun “Böhranlar dönəmimdə diplomatiyanı öne çıxarmaq” mövzusunda keçirilməsi məqsədə uyğundur.

Recep Tayyib Erdoğan həm regionda, həm də qlobal arenada sülh, sabitlik, rifah və tərəqqi namine milli maraqlara, beynəlxalq hüquq normalarına uyğun siyasi kursun həyata keçirilməsinin strateji önem kəsb etdiyini söyləyib. Türkiyənin xarici siyaset prioritətlərində bəhs edən dövlət başçısı ölkəsinin ədələtlili beynəlxalq nizamın yaradılmasına hədəflənmiş xarici siyasetinin konstruktiv və çoxşaxəli xarakter daşıdığını bildirib. O, Azərbaycan ilə Ermənistan arasında münasibətlərin normallaşdırılmasının da regional sülh və təhlükəsizliyin başlıca gündəm məsələlərində olduğunu diqqətə çatdırıb. Recep Tayyib Erdoğan Türkiye dövlətinin “dünya beşdən böyükdür” və “daha ədalətli bir dünya namına” prinsiplərinə əsaslanan qətiyyətli siyasetini davam etdirəcəyini vurgulayıb.

Yeni Azərbaycan Partiyası (YAP) Sədrinin müavini - Mərkəzi Aparatın rəhbəri Tahir Budaqovun başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti Forumun ilk günündə keçirilən bir sıra pa-

konstruktiv və innovativ təşbbüsler platforması olan Antalya Diplomatiya Forumun böyük əhəmiyyət kəsb etdiyini söyləyən H.Fidan Forumun gündəliyi və müzakirə olunacaq məsələlər barədə məlumat verib. Xarici İşlər naziri qeyd edib ki, beynəlxalq münasibətlərdə çoxqütiblü sistemin yarandığı hazırkı dövrde ədalətli nizamın formalasdırılması üçün dün-

təmsilçilərinin, nüfuzlu siyasetçilərin, ekspertlərin, elm və iş adamlarının, media və vətəndaş cəmiyyəti nümayəndələrinin iştiraki ilə keçirilən Antalya Diplomatiya Forumunun dünya ölkələri üçün həlli vacib problemlərin qarşılıqlı müzakirələr əsasında və dialoq müstəvində çözməsi baxımından

nel iclaslarına qatılıb.

YAP Sədrinin müavini - Mərkəzi Aparatın rəhbəri Tahir Budaqov Forumun yüksək seviyəli iştirakçılarının şərəfinə Türkiye Prezidenti Recep Tayyib Erdoğanın və birinci xanım Əmine Erdoğanın adından verilən rəsmi ziyafrətde də iştirak edib.

Qeyd edək ki, YAP nümayəndə heyətinə Milli Məclisin deputati, Azərbaycan-Türkiyə dostluq qrupunun üzvü Ramil Həsən və partiyasın Mərkəzi Aparatının İnformasiya texnologiyaları və ictimaiyyətə əlaqələr şöbəsinin müdürü Nurlan Qələndərov daxildir.

Türkiyənin vitse-prezidenti Cevdet Yılmaz YAP nümayəndə heyətini qəbul edib

ke arasındakı münasibətlərin uğurla inkişaf etdiyini, dövlət başçılarının iradələri əsasında ikitərəfli əlaqələrin keyfiyyətcə yeni mərhələyə yüksəldiyini bildirib. Vitse-prezident qeyd edib ki, Türkiye və Azərbaycanın beynəlxalq platformalarda da bir-birini fəal şəkildə dəstəkləməsi milli maraqlarımızın təmin olunması və strateji hədəflərin gerçəkləşdirilməsi baxımından olduqca əhəmiyyətlidir.

Səmimi təbrike və yüksək qonaqpərvərliyə görə minnətdarlığını ifade edən YAP Sədrinin müavini - Mərkəzi Aparatın rəhbəri Tahir Budaqov cənab İlham Əliyevin Zəfər seckisində qazandığı inamlı qəlebənin xalq-Lider birliyinin nümunəsi olduğunu vurgulayıb.

YAP nümayəndə heyətini ölkəsində salamlamaqdan memnuniyətini ifade edən Cevdet Yılmaz Antalya Diplomatiya Forumunun regional və beynəlxalq məsələlərin müzakirəsi baxımından etibarlı platforma olduğunu diqqətə çatdırıb. O, qardaş ölkə təmsilçilərinin ADF-də iştirakının faydalı və önemli olduğunu söyləyib.

Vitse-prezident 2024-cü il fevralın 7-də keçirilən prezident seçkilərində Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədrı İlham Əliyevin inamlı qəlebə qazanması münasibətə təbriklərini çatdırıb.

Prezident İlham Əliyevin 2024-cü ilin fevralın 19-da Türkiyəyə rəsmi səfərini memnuniylə xatırladan Cevdet Yılmaz iki dost və qardaş ol-

ran Tahir Budaqov yeni mərhələde iki dövlət arasında çoxşaxəli və məqsədyönlü işbirliyinin həm ölkələrimizin inkişafına, həm də regional və beynəlxalq təhlükəsizliyə xidmət etdiyini söyləyib. “Ortaq milli-mənəvi dəyərlər və köklü tarixi ənənələr üzərində təşəkkül tapmış sar-

sılmaz qardaşlıq əlaqələri və strateji müttefiqlik münasibətləri Azərbaycan-Türkiyə birliyini gücləndirən çox önemli amillərdir. Bu birləşik Türk dünyasında da əməkdaşlığın derinləşdirilməsi, Türk Dövlətləri Təşkilatının güc mərkəzi kimi inkişafı üçün yeni imkanlar və parlaq perspektiv-

lər yaradı”, - deyə YAP Sədrinin müavini bildirib.

III Antalya Diplomatik Formunun önemini diqqəti cəlb edən YAP Mərkəzi Aparatının rəhbəri qeyd edib ki, bu platforma dünya məqyasında ikitərəfli və çoxşaxəli münasibətlərin inkişafı, dünya ölkələrinin maraqlandıran qlobal məsələlərin dialoq və diplomatiya müstəvində həll edilməsi baxımından olduqca əhəmiyyətli və faydalıdır. O, rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti adından Forumun işinə uğurlar arzulayıb. Tahir Budaqov iki ölkənin hakim partiyaları arasında münasibətlərin yüksələn xətt üzrə inkişaf etdiyini də məmənnunluqla diqqətə çatdırıb.

Görüşdə qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər barədə müzakirələr aparılıb.

Qeyd edək ki, YAP Sədrinin müavini-Mərkəzi Aparatın rəhbəri Tahir Budaqovun başçılıq etdiyi nümayəndə heyətinin tərkibinə Milli Məclisin deputati, Azərbaycan-Türkiyə dostluq qrupunun üzvü Ramil Həsən və YAP Mərkəzi Aparatının İnformasiya texnologiyaları və ictimaiyyətə əlaqələr şöbəsinin müdürü Nurlan Qələndərov daxildir.

Avropanın sözde olan "dəyərləri" öz əhəmiyyətini itirib, həm də çoxdan. Azərbaycandan baxsaq, Avropa bir "qoca qite" ola-raq dünya siyasetinə təsir etmək gü-cünü tükədib, dişlərini töküb, sadəcə son günlərini saymaqla gününü yola verir. İndi başqa qütb'lər meyda-na gəlməkdədir. Çünkü Avropa əda-ləti olmağı bacarmır, demokratiya, söz və mətbuat, eyni zamanda insan azadlıqları arxa plana keçib, dini və milli ayrıseçkilik bu cəmiyyəti bir ne-çə yerə bölib. İkili standartlar ənə-nəvi "Avropa standartları" ni üstələ-yib.

Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinə ədalət prizmasından yanaşa bilməyən Avropa buna bənzər hadisələrə verdiyi fərqli reaksiya ilə özünü ifşa edib. Bu yanaşma te-sadüfən baş verməyib, həm də sistematik hal alıb. Münaqişənin 25-ci ilində Avropanın məsələyə yanaşması ilə, hadisələrin ilk ille-rində tutduğu mövqeyin heç bir fərqi olma-yib. Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsini dini müstəviyə çıxarılmasında da Avropanın böyük "zəhməti" olub. Məsələyə "xristian Ermənistan-müsəlman Azərbaycan" çərçivə-sindən baxan da Avropa olub. İkili standart-lardan danışırıq, Avropada separatçı ocaqların sayı 250-yə yaxındır, amma bir separatçı

teşkilatın hərəkətinə Qarabağdakı separatçı-lara görterilən qayğı kimi yanaşılır. Avro-pada öz öz haqqını, azadlığını tələb edən millet-lərə terrorçu, Qarabağda Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü təhdid edənlərə, Bakıya qarşı silahlı müharibe aparırlara, azərbaycanlıları öz yurdundan qovan, əsir və girov götürən, öldürən ermənilərə isə "azadlıq mücahidləri" damğası vuranlar da avropalılardır.

Azərbaycan bu gün ərazi bütövlüyünü tam olaraq bərpa edib, həm də dünya birlili-nin qəbul etdiyi sərhədler çərçivəsində. Bir addım da başqa ölkənin ərazilərinə girme-yib. Amma bəzi beynəlxalq təşkilatlar kimi, özünü münaqişədə tənzimləyici tərəf, vasi-teçi kimi uğursuz təqdim edən Avropa əda-ləti sonluğunu qəbul etmekdə çətinlik çəkir. Hətta buna qarşı çıxır, Azərbaycanı sanksi-yalarla hədələyir. Bunun ilk siqalları kimi nümayəndə heyətimizin AŞPA-daki manda-tını tesdiq etmir. Guya bize dərs verir, niye bizim dediyimizlə, göstərişimizlə hərəkət et-mirsiniz, deye bizi cəzalandırmaq isteyirler.

"Beynəlxalq hüququn normaları bizim tərəfimizdədir"

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Alman İqtisadiyyatının Şərqi Komitesinin sədri Mixael Harmsın rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edərkən bu barədə danışar-kən Avropa İttifaqı rəsmilərinin yanlış yolda olduğunu bir daha vurğuladı. "Beynəlxalq hüququn normaları bizim tərəfimizdədir", - deyən Prezident İlham Əliyev bildirdi ki, ölkəmizin suverenliyini və ərazi bütövlüyünü təmin etmesi ilə bağlı bizi her hansı günah-landırma cəhdləri tamamilə əsassız və qə-rezlidir. Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü və suverenliyini təmin etməklə bağlı digər ölkə-lərin atlığı addımlardan fərqli addımlar at-mır.

Dövlətimizin başçısı təəssüf hissi ilə

Kaspar Karapetyan kimdir?

Avropa Parlamentində tarixin ən qalma-qallı korrupsiya faktı ortaya çıxıb. Bu məsa-lədə erməni izinin olması mövzunu daha da aktuallaşdırır. Belə ki, dekabrın 9-da Brüsselde beş nəfər parlament təmsilcisinin, o cümlədən, qurumun sədr müavini, yunan mənşəli Yeva Keylinin saxlanılmasından ar-dınca məlum oldu ki, korrupsiya ittihamları yalnız ortada olan faktlarla başa çatır. Aparılan istintaq araşdırılmaları zamanı Avropa Parlamentinin nə az, nə də çox - düz 60 deputatının rüşvət aldığı bəlli olub.

Həbs edilmiş Kayli bu məsələlərdə "kas-sir" rolunu oynayıb. O, rüşvəti aldıdan sonra əldə edilən vəsaitləri digər avropalamen-tarilar, onların məsləhətçiləri və köməkçiləri arasında bölüşdürüb. Bütün bunlar öz yerində. Lakin ən maraqlı məqam Keylinin ermə-nipərəstlik aktiviliyi ilə seçilir və bu məsələdə

Tükənmış və bitmiş Avropa

Yaxud, korrupsiyalasmış Avropa Parlamentinin erməni lobbisindən umduğu nədir?

qeyd etdi ki, bu gün ikili standartlar bir sıra beynəlxalq institutlar, o cümlədən Avropa İttifaqı üçün adı hala çevrilib. Bu baxımdan Cozef Borrelin qeyri-adəkət bəyanatları bizi çox məyus edib. Əvvələ, onun bu bəyanatları heç bir reallığı əks etdirmir və beynəlxalq hüququn normalarına ziddir. İkincisi, Azərbaycan tərəfi bu bəyanatları ölkəmizə qarşı pərdələnmiş təhdid kimi qiymətləndirir. Belə ki, Borrel bildirib ki, Azərbaycan Ermənistana hücum edərsə, bunun acı nəticələrini gö-rəcək. Əvvələ, Borrel bu məlumatı haradan alıb ki, Azərbaycan Ermənistana hücum et-məyi planlaşdırır? Bizdə belə planları yoxdur. Onlar cənab Makronun insinuasiyalarıdır. Bütün bunlar Fransanın guya Azərbaycanın Ermənistana hücum hazırlığı ilə bağlı ölkəmizin demonizə edilməsinə əsaslanan anti-Azərbaycan siyasetinin bir hissəsidir. Ermənistana sərhəddə son dəfə 2023-cü ilin sentyabrında ciddi gərginləşmədən sonra bu ilin fevral nadək olan dövrə sərhəddə vəz-yət sakit idi. Lakin fevral ayında erməni snayperi Azərbaycan əsgərini ağır yaraladıqdan sonra biz buna vaxtında adəkət və dəqiq cavab verməli olduğuk. Bizim bu cavab bir neçə dəqiqə çəkdi və Ermənistən bunu dərk etməsinə kifayət etdi ki, azərbaycanlıları öldürülmesi cəhd cəzasız qalmayacaq və dediyim kimi, öten ilin sentyabrından bu hadisə istisna olmaqla sərhəddə sakitlik hökm sürür. Deməli, cənab Borrel və cənab Makron bu informasiyanı realıqdan deyil, öz xəyallarından götürürler.

Prezidentin qeydiyi kimi Azərbaycan sülh prosesinə sadıqdır. Məhz ölkəmiz ikinci Qarabağ müharibəsi başa çatıqdən sonra sülh danışqları təşəbbüsü ilə çıxış edir. Azərbaycan sülh yolu ilə həllin beş əsas principini işləyib hazırladı və sülh müqaviləsinin mətninin layihəsini təqdim etdi. Bəzək sülh istəmirikse niyə bunların hamisini hazırlamışq?!

Avropanın ikili yanaşması

Görsən, işgalçi ilə işgal olunan tərəf belli olduğu halda Qərb Ermənistəni niyə destekleməkdə davam etsin? Ən azindan or-tada BMT Təhlükəsizlik Şurasının 4 qətna-məsi və həmin sənəddə aq kağız üzərində qara hərflərə Azərbaycan torpaqlarının Ermənistən silahlı qüvvələri tərəfindən işğal edildiyinə dair qeydlər var. O sənədə ABŞ, Rusiya, Fransa və həmçinin Avropa ölkələri də imza atıblar. Əger faktlar yalan idisə hələ təzə-təzə müstaqiliyinə qovuşan Azərbay-canıa "həqiqəti" niyə söyləmirdilər? Bəlkə qorxurdular? Yox, əslində bu sənədə imza atanların əksəriyyəti, xüsusən də Qərbin təmsilcileri bu qətnamələrin kağız üzərində

də şübhələr artmağa başlayıb. Məsələ onda-dir ki, Keylinin həbsinə qədər o Avropa Parlamentinin Avropa İttifaqı-Ermənistən dostluq qrupunun üzvü olub. Həmin qrup isə Ədalət və Demokratiya uğrunda Ümumavro-pa Erməni Federasiyası (EAFJD) təşkilatı ilə six bağlıdır. Bu təşkilatın prezidenti isə er-

mənilərin "almaz imperatoru" adlandırdıqları milyarder Kaspar Karapetyandır.

Beləliklə, mənbə məlumat verir ki, Karapetyan 2019-cu ilin 26 may tarixində Keyli ilə "işgəzar" elaqələrinin olduğunu istisna et-meyən çıxış səsləndirib. Onu da xatırladıq ki, Keyli kimi, Karapetyan da Yunanistan mənşəlidir. O özünün "Facebook" şəhifəsində Keyli ilə çəkdiirdiyi birgə fotosunu paylaşıb. Həmin vaxtlarda isə Keyli Avropa Parlamentine namizəd olub. Seçildikdən sonra isə onun Kaspar Karapetyanla elaqələri da-ha da artmağa başlayıb. Karapetyan on illər boyunca Avropa Parlamentinin bir çox depu-tatlarının yalnız Ermənistəna deyil, eləcə də Qarabağ qanunsuz səferlərini təşkil edib!

2021-ci ilin 19 noyabr tarixində isə Keyli avrodeputatlarının qrup halında imzaladıqları və "Azərbaycanın Ermənistəna qarşı aqresiyyət tərətməsi" ittihamını əks etdirən bəy-anatının yayılması əsas təşəbbüskarı kimi tanınıb. 2022-ci ilin 4 may tarixində isə Keyli Brüsselde Ermənistən parlamentinin radikal "Daşnakşutun" partiyasının deputati Xaçaturyanla görüşüb. Görüşdən əvvəl isə Yeva Keylinin məhz Kaspar Karapetyanla görüşü baş tutub. Karapetyan isə, eyni zamanda, daşnakçı deputat Xaçaturyanın Brüsselə se-fərini maliyyələşdirib. Kaspar Karapetyanın özünün də sosial şəbəkələrdəki şəhifəsində etiraf etdiyi kimi, Brüsselə cəmi bir axşam qala-ziyafətində o, Qarabağ separatçılara dəstək üçün 3 milyon 800 min avro toplaya bilib.

İndi, Azərbaycanın hansı qara qüvvələrə mübarizə apardığının fərqindəsinizmi?

V.VƏLİYEV

Azərbaycan müstəqilliyini qazandıqdan sonra beynəlxalq təşkilatlara üzv olmaq, onların işlərində iştirak etmək, səmərəli iş qurmaq, eləcə də ölkəmizin həqiqətlərini dünyaya çatdırmaq üçün böyük əhəmiyyət kəsb edir. Odur ki, bu imkanlardan geniş istifadə edilməsi zəruridir. Bu əməkdaşlıq siyasi, iqtisadi, mədəni, humanitar, hərbi və s. sahələri əhatə edərək, çoxşaxəli xarakter daşıyır və Azərbaycanın maraqlarının daha dolğun ifadə olunmasına, beynəlxalq aləmdə aparıcı rol oynayan dövlətlər qarşılıqlı əlaqələrin möhkəmlənməsinə müüm təsir göstərir.

Azərbaycan bir çox beynəlxalq təşkilatlarda yanaşı, Birleşmiş Millətlər Təşkilatının da üzvüdür. BMT Baş Məclisinin 1992-ci il martın 2-də keçirilmiş 46-ci sessiyasında Azərbaycanın bu təşkilatda üzv olmasına ilə bağlı qətnamə qəbul edilib. BMT-nin Nyu-Yorkdakı iqamətgahı qarşısında təşkilatın 181-ci üzvü - Azərbaycanın dövlət bayrağı qaldırılıb. 1992-ci il martın 6-da Azərbaycanın BMT yanında daimi nümayəndəliyinin fəaliyyətə başlaması ölkəmizin bu qurum ilə əməkdaşlığının qurulmasına əlverişli imkan yaradıb. Həmin ilin noyabrında isə, BMT-nin ölkəmizdə daimi nümayəndəliyi açılıb. Azərbaycanın BMT yanında daimi nümayəndəliyi, qısa müddədə həm təşkilat, həm də onun ixtisaslaşdırılmış qurumları ilə siyasi, iqtisadi, elmi-texniki, mədəni və humanitar sahələrdə əməkdaşlıq qurub.

Sülh və təhlükəsizlik istiqaməti üzrə Azərbaycan-BMT əməkdaşlığında en ümde məsələ Azərbaycanın ərazi bütövlüyü və suverenliyinə qarşı Ermənistanın güc tətbiqinə son qoyulmasına və ölkənin ərazi bütövlüğünün təmin olunmasına beynəlxalq dəstek əldə etmək olmuşdur. BMT beynəlxalq sülh və təhlükəsizliyin bərqrər edilməsi məqsədindən irəli gələrək, Ermənistan-Azərbaycan münaqışının dair bir sıra qətnamə və sənədlər qəbul etmişdir.

BMT-ye üzv olduqdan sonra Azərbaycan dayanıqlı inkişafa dair müştərek öhdəliyimizə öz töhfəsini verməklə bərabər, BMT Nizamnaməsində təsbit olunmuş prinsip və məqsədlərə uyğun olaraq hərtərəfli və geniş əhatəli gündəlikdə fəal iştirakını davam etdirib. Bu səylər qlobal səviyyədə də tanınır və qəbul olunur.

Bildiyimiz kimi, Azərbaycanın BMT-ye üzv kimi qəbul olunması Ermənistanın ölkəmizə qarşı təcavüzünün genişləndiyi bir vaxtda beynəlxalq birliyin diqqətinin münaqişə bölgəsində baş verən hadisələrə cəlb edilməsi və dünya ictimaiyyətində obyektiv rəyin formalasdırılması istiqamətinə vacib rol oynayıb. Azərbaycanın BMT-ye üzv olması yenice müstəqilliyini bərpa etmiş bir ölkə üçün dünya dövlətləri ilə qarşılıqlı əlaqələrin qurulmasına, xalqımızın haqq səsini beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırılmasında önəmlə rol oynayıb. Qarşılıqlı səfərlərin və görüşlərin keçirilməsi de Azərbaycanın BMT ilə münasibətlərinin inkişafına töhfəsinə verib. Əməkdaşlığın dərinleşməsində BMT-nin Baş Katibi Butros Qalının 1994-cü ilin oktyabrında Bakıya səfəri müüm rol oynayıb. Azərbaycanın ictimai-siyasi və iqtisadi həyatı, Ermənistanın təcavüzünün ağır neticələri ilə yaxından tanış olan Butros Qal mövcud problemlərin həllində ölkəmizə dəstək vermək üçün BMT-nin müxtəlif təsisatlarının səyələrini artıracağını bildirib.

Azərbaycan xalqının Ümummülli Lideri Heydər Əliyev bir neçə dəfə BMT Baş Məclisinin iclaslarında iştirak edib, bu universal beynəlxalq təşkilatın tribunasından ölkəmiz ilə bağlı, xüsusi, Ermənistanın Azərbaycana qarşı təcavüzü və Qarabağ problemi haqqında həqiqətləri dünya ictimaiyyətine çatdırıb.

1995-ci ilin oktyabrında BMT-nin 50 illik yubileyi ilə bağlı Baş Məclisdə keçirilən xüsusi təntənəli iclasda iştirak edən Azərbaycan Prezidenti Heydər Əliyev bu qurumun yüksək kürsüsündən dünya dövlətlərinə müraciət edərək, mövcud qlobal problemlərə dair Azərbaycan dövlətinin principial mövqeyini açıqlayıb, xüsusi, Ermənistanın təcavüzünü aradan qaldırılması ilə bağlı beynəlxalq səyələrin artırılması nağılırmışdı.

Azərbaycanın BMT-nin ixtisaslaşmış qurumları ilə də səmərəli əməkdaşlığı mövcuddur. Ölkəmizin BMT-nin ixtisaslaşmış qurumları ilə əlaqələri siyasi, iqtisadi, sosial, humanitar, təhsil, elm və mədəniyyət sahələrində həyata keçirilir. 2011-ci il oktyabrın 24-de Azərbaycanın həyatında çox əlamətdar və tarixi hadisə baş vermişdir. BMT Təhlükəsizlik Şurasına seçkilərdə Azərbaycan bu mötəbər təşkilatın üzvü seçilmişdir. Səsvermədə 155 ölkə Azərbaycanın namizədiyini dəstəkləyərək, etimad göstərərək, ölkəmizi bu mötəbər təşkilata üzv seçmişdir. Prezident İlham Əliyev bu əlamətdar hadisə münasibətlə bəyanatında demişdir: "Bu qələbə Azərbaycan xalqının qələbəsidir. Bu qələbə Azərbaycan dövlətinin qələbesidir, siyasetimizin təntənəsidir".

Prezident İlham Əliyevin bəyan etdiyi kimi, ədalətin və beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinin qorunmasını BMT Təhlükəsizlik Şurasında özünün prioritet məqsədi kimi qarşıya qoyma ölkəmiz, iki il ərzində, qurumun qeyri-daimi üzv kimi uğurlu fəaliyyətini davam etdirmiş, sədrliyi dövründə beynəlxalq sülh və təhlükəsizliyin qorunmasına töhfə-

Beynəlxalq müstəvidə əməkdaşlıq

lərini vermiş, Şuranın gündəliyində duran məsələlərin müzakirəsində fəal rol oynamış və daim öz qətiyyətli mövqeyini ortaya qoymuşdur.

Azərbaycan müstəqillik tarixində ilk dəfə bu ali qurumun üzv kimi beynəlxalq gündəlikdə duran en aktual məsələlər üzrə müxtəlif səviyyələrdə müzakirələrin aparılmasının və qərarların qəbul edilməsinin, bilavasitə iştirakçısı olmuşdur.

2012-ci il mayın 4-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Sədrliyi və BMT-nin Baş Katibi Pan Gi Munun iştiraki ilə Təhlükəsizlik Şurasının "Terror aktlarının beynəlxalq sülh və təhlükəsizliyə töretdiyi təhdidlər: Terrorçuluqla mübarizə üzrə öhdəliklərin yerinə yetirilməsində beynəlxalq əməkdaşlığın gücləndirilməsi" mövzusunda yüksək səviyyəli iclası keçirilmişdir. Azərbaycan beynəlxalq sülhün və təhlükəsizliyin möhkəmləndirilməsi və qorunmasında, davamlı inkişaf və demokratikləşmə prosesində BMT-nin vacib rol oynadığını qəbul edir.

BMT-nin fəaliyyəti 3 sütun üzərində qurulub: sülh və təhlükəsizlik, inkişaf və insan hüquqları. Azərbaycan beynəlxalq ictimaiyyətin fəal üzv kimi BMT Nizamnaməsində eks olunmuş əsas məqsəd olan beynəlxalq sülh və təhlükəsizliyin bərqrər olunmasına davamlı olaraq töhfə verir. Azərbaycan bu məqsədlə BMT orqanlarında sülh və təhlükəsizlik məsələlərinə dair siyasi müzakirələrdə iştirak edir və BMT-nin mandati ilə həyata keçirilən praktiki fəaliyyətə töhfə verir.

Azərbaycan BMT-ye üzv olduğu tarixdən inkişaf məsələləri üzrə əhəmiyyətli əməkdaşlıq formalasdırılmışdır. Azərbaycanın bu istiqamətdə BMT ilə əməkdaşlığı iqtisadi artım, yoxsulluğun aradan qaldırılması, ərzaq təminatı, təhsil, ətraf mühit, gender bərabərliyi və s. kimi mühüm inkişaf məsələlərini əhatə edir. 1 mart 2021-ci il tarixində BMT və Azərbaycan arasında 2021-2025-ci illər üçün Dayanıqli İnkişafa dair Əməkdaşlıq üzrə Çərçivə Sənədi imzalanmışdır. 2021-ci ildə həmcinin 2021-2025-ci illər üçün BMT-nin inkişaf programı, BMT-nin Əhalı Fondu və BMT-nin Uşaq Fondu ilə əməkdaşlığı dair ayrıca program sənədləri qəbul edilmişdir.

COVID-19 pandemiyasına qarşı mübarizədə həmreylik, çoxtərəflilik və beynəlxalq əməkdaşlığın gücləndirilməsinin vacibliyi nəzərə alınaraq, Qoşulmama Hərəkatının sədri qismində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Cənab İlham Əliyevin təklifi əsasında Hərəkatın təşəbbüsü və BMT üzv dövlətlərinin mütləq əksəriyyətinin dəstəyi ilə 3-4 dekabr 2020-ci il tarixlərində BMT Baş Assambleyasının dövlət və hökumət başçıları səviyyəsində COVID-19-a qarşı mübarizə mövzusuna həsr olunan 31-ci xüsusi sessiyası çağırılmışdır. Sessiyanın yüksək səviyyəli seqmentində 70-dən çox dövlət və hökumət başçıları, 48-i isə nazirlər səviyyəsində olmaqla ümumilikdə 147 üzv dövlət çıxış etmişdir.

23 mart 2021-ci il tarixində BMT-nin İnsan Hüquqları Şu-

rasının 46-ci sessiyası çərçivəsində Qoşulmama Hərəkatının sədri qismində Azərbaycanın təşəbbüsü ilə "COVID-19 əleyhinə peyvəndlər bərabər, məqbul qiymətə, vaxtında və universal elçatanlığın təmin edilməsi" adlı qətnamə qəbul edilmişdir. Qətnamə inkişaf etmiş və inkişaf etməkdə olan dövlətlər arasında COVID-19 əleyhinə peyvəndlərin ədalətsiz və qeyri-bərabər bölüşdürülməsi məsələsinin insan hüquqlarından istifadəyə mənfi təsiri məsələsinə diqqəti çəkir və bunun pandemiyanın tamamilə aradan qaldırılmasında, eləcə də BMT-nin Dayanıqli İnkişaf Gündəliyində nəzərdə tutulan məqsədlərə nail olunmasında başlıca engellərdən biri olduğunu vurgulayır. Qətnaməyə ümumilikdə 137 dövlət həmmüəlliflik etmişdir ki, bu da BMT-nin İnsan Hüquqları Şurasında qəbul edilən qətnamələr üçün olduqca yüksək göstəricidir.

Beynəlxalq təşkilatlar içərisində öz universallıq dərəcəsinə, əhatəliyinə, dünya siyasetindəki roluna və yerinə görə, en yüksək qurumlardan biri olan BMT ilə Azərbaycan əlaqələri davamlı xarakter daşıyır. BMT ailəsinin tamhüqulu üzvü olan Azərbaycan, Yer üzündə sülhün və təhlükəsizliyin bərqrər edilməsi, bütün dünya xalqlarının əmin-amaliyi, xoşbəxtliyi və rifahi namine yeritdiyi siyaset sayesində dünya dövlətləri arasında layiqli yer tutur.

Azərbaycan yoxsulluqla mübarizədə elde olunan nailiyətlərə və əhalinin sosial rifahının yaxşılaşdırılması sahəsində heyata keçirilən uğurlu siyasetə görə BMT tərefindən mükafatlara layiq görülmüşdür. 2015-ci ilde Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev əhalinin sosial rifahının yaxşılaşdırılması istiqamətində ölkə rəhbərliyinin siyasi iradəsi, bununla əlaqədar həyata keçirilən dövlət proqramları, savadsızlığın və yoxsulluğun minimuma endirilməsi və Minilliyyin İnkişaf Məqsədlərinin uğurla həyata keçiriləsi istiqamətində görülen tədbirlərə görə "Cənub Cənub" mükafatı ilə təltif olunmuşdur.

2021-ci il üzrə Dayanıqli İnkişaf Hesabatında Azərbaycan regionda en yaxşı nəticə göstərərək 165 ölkə arasında 55-ci yeri tutmuşdur. Hesabatda Azərbaycanın yoxsulluğun azaldılması, səhiyyə, qidalanma, qadınların əmək bazarında iştirakı, təmiz su və sanitariya, enerjiə elçatanlıq, internet istifadəsi, nəslə kəsilmək təhlükəsi olan canlıların mühabizəsi, əhalinin rifahının yaxşılaşdırılması, şəhər və yaşayış məntəqələrinin dayanıqlı inkişafı sahələrində əldə etdiyi tərəqqi vurgulanır.

Hal-hazırda Azərbaycan öz xarici siyasetində beynəlxalq hüququn ali prinsiplərini əsas götürərək, müxtəlif mədəniyyətlərin dinc şəkildə birlikdə yaşaması, dini tolerantlıq, fundamental insan hüquqlarının müdafiəsi, təhsil və yaradıcılıq hüquqlarının qorunması, iqtisadi və sosial sahələrdə davamlı inkişafın təmin edilməsini uğurla həyata keçirməkdir.

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZI

Qətnamələrin, sanksiyaların, kağız üzərində qalan cəfəngiyatların hələ də təsir, ya-xud da təzyiq variantı hesab edilməsi çox gülündür. Bir-birinin ardınca Rusiyaya qarşı olan qətnamələri, sanksiyaları rəsmi Moskva hələ də hesaba almır və bunun həmin o şimal qonşumuza əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərmədiyi öz gözleri ilə müşahidə edənlər utanmadan indi də həmin sanksiya və qətnamələrdən dəm vururlar, hansı ki, çox cılız bir görüntü yaradır. Avropa Parlamentində Azərbaycana qarşı sanksiya çağırışları özü də həmin cılızlığın daha bir təzahürü oldu və sözügedən qurum üçün, onun itirilməkdə olan imicini üçün böyük bir zərbə sayılabilir.

Avropa Parlamentində Azərbaycana qarşı sanksiya çağırışının olması, ardınca da bir qədər irəli gedərək, bununla bağlı qətnamə də qəbul edilməsi əndəzəni aşıl keçmək deməkdir. Azərbaycan hansı beynəlxalq hüquq normalarını pozmuş hesab oluna bilərdi ki, belə ədalətsiz və qərəzli şəkildə münasibət sərgilənməli oldu? Azərbaycan Ordusu hansısa ölkənin ərazilərini işğal etməyib, hansısa xalqa, etnik qrupa qarşı soyqırım töötəməyib, dinc əhaliyə qarşı amansızlığa və qırğınlara revac belə verməyib, o zaman rəsmi Bakı nədə ittihad edilə bilər? Əgər 44 günlük Vətən müharibəsindəki, eləcə də bir günlük antiterror tədbirlərindəki qələbəmiz, uğurumuz kimlərinə gözünü deşirə, bilməlidirlər ki, əməliyyatların hər biri Azərbaycan ərazilərində aparılıb. Kimse, hansısa qüvvə və yaxud qurum ermənilərin itkilərini əldə bayraq etmek fikrindədir, bunun yanlışlığını olduğunu gec də olsa anlaşın, çünki onlar itkilərini bizim ərazilərimizdə, Azərbaycan ərazilərində veriblər. Sual oluna biler ki, həmin separatçılar, işğalçı ermənilər nə gəzirdilər bizim torpaqlarda ki, itti verməli də oldular? Əgər bunan sonra Azərbaycanın hansısa hücumu barədə düşünərkən sanksiya və qətnamə qəbul edirlərsə, yene də yanlışlıq və hətta axmaqlıq edirlər. Çünkü atılmayan addıma, baş verməyen hadisəyə görə ittihad etmək, mühakimə belə etmək heç bir hüquqi prosedurda ola bilməz. Deməli, Avropanın o yekəlikdə qurumu absurd yanaşması ilə yenə də özünü tamamilə rüsvay etmiş oldu.

Maraqlıdır, Avropa Parlamentinə nə düşüb ki, Azərbaycanı belə məhz bu şəkildə gözü götürməyən olub? Axi Azərbaycan həmin qurum üçün nə təhlükə yaradır, nə də maneçilik törədir... Elə isə təsadüfi şəkildə bu qədər qərəz, bu qədər ədalətsizlik ola bilmezdi. Deməli, bunun arxasında da bir emma var. Heç şübhəsiz ki, arxasında yene də erməni əsilli birinin olacağı onsuz da evvəldən bəlli idi, çünki Azərbaycana qarşı aparılan kompaniya zamanı hansı daşı qaldırsan altından erməni çıxdığının dəfələrlə şahidi olmuşuq. Hər dəfə daşların altından ya erməni çıxır, ya da erməninin yalnız susayan hansısa bir ermənipərəst, hansı-

Azərbaycana qarşı sanksiya və qətnamənin

PƏRDƏARXASI

ki onlar ele özleri də ermenidən betər erməni hesab oluna bilərlər. Bəli, məhz bu dəfə də, həmin bu sanksiya və qətnamə məsələsində də daşın altından gözləniləndiyi kimi, bir erməni və onun yalnız susayan ermənidən betər erməni olanlar çıxdılar. Ortaya çıxan faktlar təsdiq etdi ki, yene də aranı qarışdırın var ve hansısa vəsaitlər, yeni, yal müqabilində kimler isə Azərbaycana qarşı ağız-ağıza veriblər.

Bildiyimiz kimi, erməni lobbisinin, erməni diasporunun daim seçki öncəsi, seçki qabağı "xeyir-duasını" almaq üçün Avropa həmişə əldən-ayaqdan gedib. Metastaz verən xərçəng hüceyrələri kimi Avropada yayılan ermənilərin səsverməyə hansısa şəkildə təsir imkanlarını nezərə alanların seckidən qabaq onların "könlünü görmək" üçün bütün mümkün yaltaqlıqları etdikləri yenilik deyil. İndi məhz Avropa Parlamentinin yəni seçkiləre hazırlaşlığı bir dövrədə erməni dəyirməsinə su təkənlərin bir-biri ilə yaltaqlıq və yarınmaq yarışına girməsi anlaşılandır. Cari ilin iyun ayında keçiriləcək seçkilərdə erməni lobbisinin yenidən dəstəyini qazanmaq niyyətinə olanlar az qala her şəyərini, başda da mənliklərini belə satmağa hazırlırlar ki, özlərini erməni "sponsorlarına" göstərə, özlərini bəyəndirə bilsinlər. Heç şübhəsiz ki, əsas "sponsor" kimi öndə olan qara brilyant qaçaqmalçısı kimi

tanınan Kaspar Karapetyana yalnızlaşmaq uğrunda Avropada sözün əsl menasında bir yarışma müşahidə olunur. Bir çox parlamentarilar Brüsselde yaşayış Karapetyanın əsas işinin almazların qacaq yollarla Avropa bazarına çıxarılması olduğunu da, yaxşı vəsaitlərə sahib olduğunu da və proseslərə təsir imkanlarını da yaxşı bilirlər. Yaxşı bilirlər ki, erməni biznesmen Rusiyaya qarşı almaz biznesi ilə bağlı mövcud olan sanksiyaları "dəlik-deşik" edir. Biz də yaxşı bilir ki, almazıları Belçikaya gətirib sonra orada cidalayıb satan Karapetyan qaçaq yollarla qurduğu brilyant biznesini qorumaq üçün avropalı siyasetçiləri də pulla ələ ala bilir. Daha doğrusu alır. Məhz ələ bu "alqısatçı" fonunda da Avropa Parlamenti onun korrupsiyaya bulaşdırıldığı əsas strukturlardan birine ənənəlib. O da sərr deyil ki, Karapetyan rüşvətlə ələ aldığı avropalamentarilar qarşısında eyni zamanda erməni maraqlarının müdafiəsi tələbini qoyub. Bu baxımdan, seçkiler öncəsi erməni lobbisine, şəxsən Karapetyana yaltaqlanmaq üçün Avropa Parlamentində olan bəzi deputatların dirnəqarası "fəallığı", Azərbaycana qarşı ədalətsiz və qərəzli mövqə ilə çıxış etmələri anlaşılandır. Azərbaycana qarşı çıxan deputatların kimliyinə nəzər yetirəndə bir daha əmin olmaq olur ki, tərkib dəyişməyib və deməli, sifariş qul-

luqçuları yene də emr qulu kimi davranırlar.

Əlbəttə ki, haqqında qeyd olunan sanksiyanın da, qətnamənin de Azərbaycan üçün zərrə qədər mahiyyət kəsb etmədiyini hər birimiz yaxşı bilirik. Bilirik ki, kağız üzərində qalacaq qətnamələrin, sanksiyaların mahiyyəti onu qəbul edənlərin yaltaq və satqın mahiyyətində qətiyyen fəqlənə bilməz. Üstəlik, hələ hansı qətnamənin təsir mexanizmi olması öz təsdiqini tapmayıb. Ələlxüsus da, həmin qətnamə və sanksiyanın təsiri olsa belə bunun Azərbaycana yox, birbaşa Avropaya olacağı gün kimi aydındır. Çünkü enerji təhlükəsizliyi məsələsi rəsmi Bakını deyil, Avropanı maraqlandıran məqamdır. Azərbaycanla enerji tərəfdəşliyinin leğv edilməsindən əziyyət çəken tərəf Avropanın özü olar, Azərbaycan yox. Çünkü ölkəmizin enerji təhlükəsizliyində deyil, Avropanın enerji təhlükəsizliyində Azərbaycan mühüm rol oynayır və daim etibarlı tərəfdəş kimi də qiymətləndirilir. Bütün bunların fonunda ən güllünc məqam odur ki, Avropa Parlamenti erməni maraqları naminə Avropanın enerji təhlükəsizliyini risk altına atmaq çağırışı edir. Əlbəttə ki, belə bir güllünc çağırışları rəsmi Brüsselin, yaxud da Avropa İttifaqı ölkələrinin qəbul edəcəkləri mümkün görünmür.

Daha bir absurd məqam ondan ibarətdir ki, Avropa Parla-

Inam Hacıyev

Ermənilər Rusiya sərhədçilərini İrəvan hava limanından çıxarırlı?..

Qeyd edək ki, ruslar 1992-ci ildən Ermənistənin paytaxtında dirlərlər

...Ermənistən hakimiyyəti 1992-ci il müqaviləsinə uyğun olaraq rus sərhədçilərini yerləşdikləri İrəvan Beynəlxalq Hava Limanından çıxarmaq imkanını nəzərdən keçirir. Sən demə, Federal Təhlükəsizlik Xidməti əməkdaşlarının "Zvartnots" hava limanında olması narahatlıq doğurur. Qeyd edək ki, bunu cüümə günü hakim Vətəndaş Müqaviləsi Partiyasının parlament fraksiyasının katibi Artur Hovhannisiyan bildirib.

...Bu məsələ bizim siyasi komandamızın gündəmindədir. Müzakirələr ge-

dir. Qərar olanda hamımız bundan xəbər tutacaq. SİA-nın əldə etdiyi məlumatə görə, "News.am" bunu Hovhannisiyan'dan sitat getirir. Respublikanın hakim partiyasının bu vəziyyətdən niye narahat olduğunu soruşturduqda o, "bir çox reallıqların" yalnız son bir neçə ilde ortaya çıxdığını bildirib.

...Ona görə də hər bir reallıq müəyyən mühakimə, hərəkət və qərarlar ehtiva etməlidir. Bunu da Hovhannisiyan əlavə edib.

...Ermənistən parlamentinin spikeri

Alen Simonyan qeyd edib ki, Rusiya sərhədçiləri hava limanını tərk etməlidirlər, çünki Ermənistən artıq... özünü müdafiə edə bilər. Onun sözlərinə görə, Rusiya əməkdaşlarının hərəketləri neticəsində Ermənistən sərhədləri "daha həssas" olub. Fevralın 23-də Ermənistən baş naziri Nikol Paşinyan Ermənistən Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatına (KTMT) üzvlüyünün hazırlıda praktiki olaraq dondurulduğunu bəyan edib.

...Bilərsiniz ki, 2021-2022-ci il hadi-

seləri göstərdiyi kimi, kollektiv təhlükəsizlik müqaviləsi əslinde Ermənistənə münasibətdə işləmir. Bu, bize təsirsiz ötüşməyə bilməzdi. Bu gün biz praktiki olaraq KTMT-də iştirakımızı dondurmuşuq. Xatırlamış olarsınız, Paşinyan bir müddət bundan əvvəl bunu "France 24" telekanalına müsahibəsində bildirmişdi.

...Paşinyan izah edib ki, İrəvanın KTMT-də daimi nümayəndəsi yoxdur ve kifayet qədər uzun müddətdir tədbirlərde iştirak etmir. Baş nazir həmçinin xəbərdarlıq edib ki, Ermənistən fəaliyyəti ilə bağlı problemlər həll olunmasa, KTMT-yə üzvlük de-yure dondurulub. Bundan əlavə, baş nazir KTMT-nin İrəvan üçün təhlükə yaratdığını vurğulayıb.

...KTMT Ermənistən qarşısında təhlükəsizlik öhdəliklərini yerine yetirmək əvəzinə, əksinə, təhlükəsizlik problemləri yaradır. Və bu mövqə, açıq deyirəm, Ermənistən milli təhlükəsizliyinə təhdiddir. Bunu da Paşinyan qeyd edib.

Ağasəf Babayev

"Kitab oxumamağın ən böyük bələsi odur ki,..."

MÜNASİBƏT

"Uşaq və yeniyetmələr, hətta gəncələr arasında bədii ədəbiyyata kitaba meyilin aşağı olması son vaxtlar üzləşdiyimiz ən ciddi problemlərdən biridir. Bunun müxtəlif səbəbləri var. Bəlkə də yazıçılar, jurnalistlər, naşirlər yeni kitab və əsərləri yetərinə təbliğ edə bilmirlər. Bəlkə də yazıçılar arasında kitaba, ədəbiyyata maraqlı ailələr, məktəblər, bağçalar yetərinə aşılıya bilmir. Amma mənəcə əsas səbəb ixtisaslaşmanın orta məktəbdə aparılan təhsil siyaseti ilə bağlıdır". Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında Jurnalista Araşdırma Mərkəzinin sədri, Yenisabah.az saytının baş redaktoru Seymour Verdizadə deyib.

Seymur Verdizadə sözlərinə belə davam edib: "Bilərsiniz ki, uşaqlar tələbə olmaq üçün 9-cu sinifdən başlayaraq müxtəlif ixtisaslara yönəlirlər və müxtəlif qruplara üzrə hazırlıq dərsləri keçirilir. 1-ci, 2-ci, 4-cü qrupda demək olar ki, ədəbiyyatla bağlı heç nə tədris olunmur, heç nə soruşulmur və uşaq da

düşünür ki, əger mən imtahanda Saməd Vurğundan, Nizamidən, Füzulidən hansısa suala cavab verməyəcəməsə, mən niyə əlavə vaxt və enerji sərf edib onların yaradıcılığını öyrənməliyəm, onların əsərlərini oxumalıyam.

Mən adam tanıyıram ki, ölkənin kifayət qədər böyük banklarının birində departament rəhbəri vezifəsində çalışır. Həmin adam özü etiraf etdi ki, bugünə kimi bir bədii kitab da oxumayıb. Səbəbini soruşanda isə dedi ki, mən tamam başqa sahənin adamıyam, mənim işim pul saymaqdır. Şeir əzberləmək pul saymaq arasında hər hansı rabitə görmürəm. Hətta buna görə mə-

ni qızınlı ki, niyə siz bank işçisindən hansısa bir bədii ədəbiyyat oxumağı tələb edirsiz? Halbuki bizim uşaqlıq, yeniyetməlik dövrümüzə yəni, 80-ci illərin əvvəllerindən axırlarına kimi ədəbiyyata böyük bir maraqlı var idi. İnsanlar dünyagörüşlərini genişləndirmək, söz ehtiyatlarını artırmaq, ədəbiyyət estetik zövqə malik olmaq üçün kitab oxuyurdular.

Kitab oxumamağın ən böyük bələsi odur ki, bugünkü yeniyetmə və gənclərin çoxu fikirlərini ifadə etməkdə çətinlik çəkir. Hətta xeyli gənc tanıyıram ki, cümlə qurmağa belə çətinlik çəkir. Çünkü söz ehtiyatı azdır. Hesab edirəm ki, gənclər, uşaq və yeniyetmələr arasında ədəbiyyatı təbliğ etmək, mütləciyyətini artırmaq üçün hamiliqla sefərbər olmalıdır. Mütaileye maraqlı həm də ona görə azdır ki, kitab oxumaq indi pul gətirmir".

Ayşən Veli

Ermənistən Azərbaycana təzminat ödəməzsə...

AFƏT

Son günlər müxtəlif media vasitələrinə Fransa, Hindistan və bir sıra digər ölkələrin havadarlığı altında Ermənistən yenidən silahlanması haqqında xəbərlər dolaşmaqdadır. Artıq bu məlumatların əksər hissəsi öz təsdiqini tapıb və Ermənistən militarizasiya xətti tutduğunu kifayət qədər sübuta yetirir. Lakin Ermənistən və onun havadarlarının bəlli cəhdlərinə baxmayaq, əslində, bu ölkə açıq-aşkar özünməhv prosesinə qədəm qoyduğunun fərqi varır. Daha dəqiq desək, sözügedən vəziyyətdə Azərbaycanın hərbi cavabı çox çəkməyəcək. Üstəlik, bu cavab 2020-ci ilin 27 sentyabrından başlayaraq indiyə qədər olduğu kimi, ildirim sürətlə və hərtərəfli olacaq.

Amma haqqında bəhs etdiyimiz mövzunun başqa tərəfi də var... Azərbaycanın onlara şəhər və rayonlarının, yüzlər kənd və qəsəbələrinin 30 ilə yaxın müddət ərzində işğala məruz qalması, yerlə-yeksan edilməsi, işğalçılar tərefindən dağlılmış sənaye və yaşayış obyektlərinin mehvi, dəymış külli miqdarda ziyanın ödənilmesi üçün də cavab verecək tek ölkə varsa, o da mehz Ermənistəndir! Ümumiyyətə, İrəvan ödəməli olduğu təzminatların ödənilməsi barədə düşünmək yerinə, sülhün əldə edilməsi prosesini uzadır və vəziyyəti gərginləşdirmək üçün havadarlarının əmrində müntəzir dayanır. Bunuyla da təzminat məsələsinin arxa plana keçdiyini özü-özüne inandırmağa çalışır. Ola bilə ki, Ermənistən rəhbərliyi həm özünü, həm də erməni xalqını buna inandırma bilər, fəqət Azərbaycanla belə oyundan bəzəq heç vaxt keçməz.

Diger tərəfdən, məsələnin hüquqi tərəfi şübhəsizdir. Bele ki, həm beynəlxalq konvensiyalara uyğun olaraq, həm də Ermənistən baş nazirinin işğal faktını tanımı və Ermənistən silahlı qüvvələrinə məxsus qoşunların Qarabağ ərazisində çıxarılması mexaniki olaraq rəsmi Bakının təzminat haqqını tələb etməsini qanuniləşdirir. Büttövlükde isə, 10 noyabr 2020-ci ildə imzalanmış Üçtərəfli Bəyanat da bu reallığı isbatlayıb.

Amma bir çox Qərb dövlətləri münaqışa başa çatandan dərhal sonra bizi mögləbiyyət şokunu yaşıyan Ermənistən tərəfinə mərhəmet göstərməyə, digər məsələlərlə yanaşı, onun çox zeif maliyyə və iqtisadi imkanlarını da nəzərə almağa çağırırlar. Ancaq Ermənistən tərəfinin başlatdığı genişmiş qayası və kifayət qədər bahalı silahlanma kampaniyası bu istiqamətdə yaranan bütün sulları aradan qaldırır. Yəni, "Azərbaycan, Ermənistənə mərhəmet et" çağırışları siyasi zibil urnasına atılmış olur...

Ermənistən təbii ki, müdafiə xarakterli hərbi quruculuq aparmaq hüquq var. Amma yalnız Azərbaycana təzminat ödədikdən sonra! Ən mühafizəkar hesablamlara görə, təzminatın dəyəri yüz milyardlar dollar həcmində ölçülür. İrəvan buyursun, əgər vardırsa (!) 30 ilə yaxın müddətdə vurduğu zərərlərin təzminatını ödəsin və yerde qalan olan-qalan qəpik-quruşlarını da müdafiəsinə xərcəsin. Lakin Ermənistən rəhbərliyi bu yükün altından çıxa bilməyəcəyini çox yaxşı bilir. Ona görə də həm siyasi, həm də hərbi təxribatlara gedir, elbəttə ki, bacılığı Fransanın və tarixi vətənləri olan Hindistanın, o cümlədən Avropanı "dədələrinin" vasitəciliyi ilə!

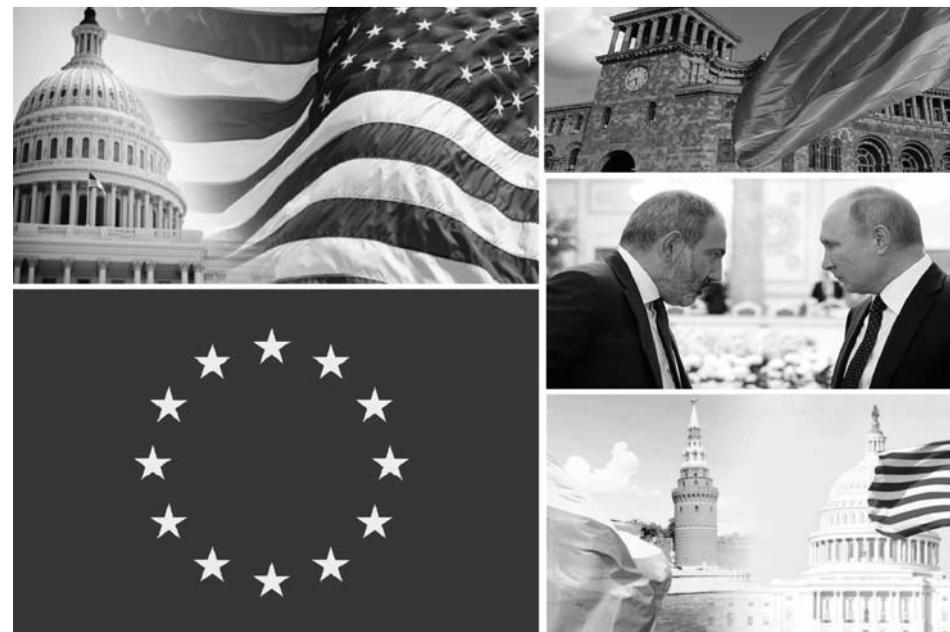
Söz yox ki, Azərbaycan bu işdə ədalətin bərpası üçün tezliklə və sərrast şəkildə lazımi addımlar atacaq. Hətta bu məsələ müzakirə olunan sühl müqavilənin əsas müddəalarından birinə çevriləlidir. Öks halda, bu məsələ həll edilmədən Ermənistən və Azərbaycan arasında etimadı bərpa etmək və münaqışadən sonrakı nizamlanmanın digər məsələlərini həll etmək mümkünlüyü sıfır endirir. İndi isə düşünmək vaxtı İrəvanındır. İrəvan ya düşünüb doğru qərar verməli, ya da...

Ya da tarixi Qərb Azərbaycan torpaqlarını əsl tarixi sahiblərinə geri qaytarmalıdır. Çünkü ac, səfil və kapitulyant ölkənin təzminat ödəməyə nə gücű, nə də ki, pulu var.

Paşinyan KTMT-də iştirakını dondurmağa hazırlaşır, daha doğrusu bu işi birdəfəlik həll etmək isteyir. Amma necə? Bu sual hər kəsi düşündürür. Ermənistan Rusyanın qucağından düşməmiş başqa bir qoltuğa necə sığınmaq isteyir, bu, artıq baş sindiriləcək məsələdir. "Baş nazir Nikol Paşinyanın KTMT ilə münasibətlərin dondurulması ilə bağlı bəyanatı hüquqi qiymət deyil", bunu Ermənistan parlamentinin xarici əlaqələr komissiyasının sədri Sarkis Xandanyan bildirib. Onun sözlərinə görə, bundan sonra hansısa aksiyanın olub-olmayacağını zaman göstərəcək.

Deputat izah edib ki, baş nazirin bəyanatı Ermənistanla KTMT arasında mövcud qarşılıqlı fealiyyətə aiddir - münasibətlərdə "heç bir irəliliyi yoxdur" və İrəvan son vaxtlar assosiasiyanın içinde iştirak etmir. "Bu, siyasi qiymətdir. Bu, mövcud vəziyyəti şərh etməyin bir formasıdır", - deyə Xandanyan deyib. Deputatın sözlərinə görə, hökumət başçısının sözləri "vəziyyətin konkret təsbitidir, yeni indiki mərhələdə KTMT ilə münasibətlər dondurulur". Ermənistannın nə vaxt assosiasiyanın çıxmış qərarına gələ bileyə ilə bağlı suali cavablandırıban Xandanyan "zaman göstərəcək" deyib. "Bizi heç nə saxlaya bilmez. Sabah bu qərarın verilməsi zərurəti yaranarsa, o zaman veriləcək. Qərar vəziyyətin və zamanın qiymətləndirilməsi nəticəsində veri-

Ermənistan vurnuxur

ləcək".

Otən heftə cənab Paşinyan Fransanın "France 24" telekanalına müsahibəsində Rusiya hakimiyyətinin mövqeyini təqnid edib ve Ermənistanın KTMT-də iştirakını "dondurduğunu" bəyan edib. Onun sözlərinə görə, bir neçə ay əvvəl Rusiya "açıq şəkildə erməni əhalisini hökuməti devirməye çağırıb". KTMT Kətibliyi Ermənistandan müvafiq açıqlama almadığını bildirib. Rusiya prezidentinin mətbuat katibi Dmitri Peskov qeyd edib ki, Vladimir Putin Paşinyanın bəyanatlarından sonra Ermənistanın baş naziri ilə əlaqə saxlamayıb. Rusiya Xarici İşlər Nazirliyi KTMT-də "iştirakin dondurulması" ilə bağlı bəyanatı ilə bağlı Ermənistandan izahat gözlədiyini bildirib.

İəsi müttəfiqlər tərəfindən yerinə yetirilməyi, ona görə də İrəvan KTMT-də iştirakını "dondurub". KTMT kətibliyindən isə bildiriblər ki, təşkilat Ermənistanın iştirakının dayandırılması ilə bağlı bildiriş almayıb və səhəbət təşkilatın tədbirlərində iştirak etməməkən getdiyini etiraf edib. Ermənistan parlamenti Nikol Paşinyanın sözlərini "siyasi qiymət" və "mövcud vəziyyəti şərh etmək forması" adlandırib.

Paşinyan daha nə deyib?

Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan bildirib ki, ölkənin Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatı (KTMT) ilə əlaqəlerinin dondurulması Ermənistanın təşkilatda daimi nümayəndesinin olmaması deməkdir. Baş nazir bu barədə parlamentdə hökumət saatı zamanı bildirib. "Əlbətə, biz KTMT-də qərarlarların qəbuluna mane olmuruq, lakin biz qərarlarların qəbulu prosesində bir səde səbəbdən iştirak etmirik - niyə iştirak etməliyik sualına cavabımız yoxdur". Nikol Paşinyanın sözlərinə görə, ölkə rəhbərliyi hələ də KTMT-dən təşkilatın Ermənistandakı məsuliyyət sahəsinin nəden ibarət olması sualına cavab ala biləyib.

Fevralın 22-də Nikol Paşinyan France24 telekanalına müsahibəsində bildirib ki, Ermənistanla bağlı Kollektiv Təhlükəsizlik Müqavi-

Rusiya sərhədçilərinin Nerkin Andda olması...

Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan parlamentdə çıxışı zamanı bildirib ki, Rusiya FTX-nin Sərhəd Xidmətinin nümayəndələrinin mandati yoxdur və onların kənd ərazisində olması barədə Rusiya tərefi ilə heç bir razılışması yoxdur. "Hayastan" fraksiyasının üzvü Anna Qriqoryan baş nazirdən sərhədə, xüsusən də bu yaxınlarda 4 erməni əsgərin ölüyü Nerkin Hand kəndi yaxınlığında təhlükəsizliyə kimin cavabdeh olduğunu söruşub. "Bu vəziyyətə bağlı deyə bilərem ki, Rusiya sərhədçilərinin nə mandati, nə də müqaviləsi var. Bu isə o deməkdir ki, bu zonada Rusiya sərhədçiləri təhlükəsizliyə yō-

Ermənistan çıxış yolu tapıb

Ermənistan və Azərbaycanın xarici işlər nazirləri Berlində Almaniya kanseri Olaf Şolzun təşəbbüsü ilə sülh müqaviləsi üzrə danışqlar aparıblar. Sülh prosesinin İrəvanın axtardığı Avropa platformasına ötürülməsi Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanla Qərb liderləri arasında silsilə temaslarla müşayiət olunur. Belə ki, bir gün əvvəl Yunanistanın baş naziri Kiriakos Mitsotakis Nikol Paşinyanla "yeni liberal demokratiya"nın qurulmasına kömək edəcəyinə söz vermişdi. Bu arada Ermənistanın Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatına üzvlüyünü dondurması fonunda İrəvanda rus sərhədçilərinin paytaxtın Zvartnots hava limanından çıxarılmasının zəruriliyi ilə bağlı müzakirələr başlayıb. Yeni, daha güclü qıcıqlandırıcı məsələ var, Ukrayna prezidenti Vladimir Zelenskinin Ermənistana mümkün səfəri.

Afinada Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanla görüşən yunan həmkarı Kiriakos Mitsotakis bildirib ki, onun ölkəsi NATO və Avropa İttifaqının üzvü kimi Ermənistanda "liberal demokratiya"nın qurulmasına töhfə verməyə hazırlırdı.

Ararat Mirzoyan və Ceyhun Bayramov arasında çərşənbə günü başlayan iki günlük danışqlar əvvəller 60-ci Münhen Təhlükəsizlik Konfransı çərçivəsində iki ölkə liderlərinin görüşünü keçirməyə nail olmuş Olaf Şolzun təşəbbüsünün davamı olaraq sülh prosesinin yenidən başlaması kimi qiymətləndirilir. Berlinin təşəbbüsü Bakı tərəfindən digər Qərb platformaları qaneedici olmadığı üçün qəbul olundu, İrəvanda isə Moskva ilə münasibətlərin soyuması fonunda Rusyanın vasitəciliyi ilə sülh müqaviləsi bağlamaq imkanını nəzərdən keçirməyi dayandırdılar. Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan Berlin danışqları ilə sülh prosesinin irəliliyişinə ümidi etdiyini bildirib. O, bu barədə bir gün əvvəl Afinada Yunanistanın baş naziri Kiriakos Mitsotakisle danışarken bildirib.

Bu arada Ermənistanın baş naziri ilə Fransa prezidenti Emmanuel Makron arasında ötən həftə Parisdə aparılan danışqların nəticələri İrəvanda səs-küülü qalmaqlın mərkəzində olub. Bu, Ermənistanın "Hayakan Jamanak" qəzeti internet versiyasının adının çəkilməyən fransız mənbələrinə istinadən çərşənbə axşamı sensasion xəber yaymasından sonra baş verib. Səfərdən sonra Fransa keşfiyyat xidməti ilə Ermənistanın Milli Təhlükəsizlik Xidməti arasında Azərbaycan, İran, Rusiya və Türkiye barədə keşfiyyat məlumatlarının mübadiləsinə dair razılıq əldə olunub. Nəşrin məlumatına görə, Paris İrəvana Ermənistan sərhədleri boyu vəziyyətlə bağlı peyk məlumatlarını təqdim etməye razılaşıb.

Yayımlanandan qısa müddət sonra keşfiyyat məlumatlarının mübadiləsi ilə bağlı məqale nəşrin saytından yoxa çıxıb, lakin xəber artıq digər KİV-lərə yayılıb və Ermənistan parlamentində müzakirələrə səbəb olub. Plenar iclasda müxalif "Ermənistan" fraksiyasının deputati Qeqam Manukyan "Öz ölkəsinin təhlükəsizliyi ilə bağlı bundan böyük məsuliyyətsizlik tapmaq çətindir" deyib. Qalmaqlın qarşısını almağa çalışan Nikol Paşinyanın ofisi məlumatı etibarsız və diqqətə layiq olmayan adlandırb.

Buna baxmayaraq, İrəvanın nümayişkarana şəkildə Qərbə üz tutması Ermənistanda daxili siyasi mübarizənin ən qaynar problemlərindən birinə əvvəlib. Ən pis proqnozlar gerçekleşir. Paşinyan xarici siyaseti ilə Rusiya ilə Qərb arasında gedən global müharibəni Ermənistana ötürür. Bunun nə olacağının başa düşmək o qədər də çətin deyil. Qərb Ermənistan vasitəsilə anti-Rusiya cəbhəsini genişləndirməye çalışır. Bu isə Ermənistan üçün dağlıdıçı olacaq. Ermənistan bu müharıbədə sadəcə yoxa çıxa bilər.

V.VƏLİYEV

Müasirləşən və yeni reallıqlar yaradan Azərbaycanın müstəqilliyinin möhkəmləndirilməsində, ölkəmizin günü-gündən inkişaf etməsində ulu önder Heydər Əliyevin böyük xidmətləri olmuşdur. Azərbaycanı dağılmaq təhlükəsindən məhz Ulu Öndərin hakimiyətə gəlisi xilas etdi. Ümummilli liderin en böyük xidmətlərindən biri də bundan ibarət oldu ki, Azərbaycanda qanlı müharibəni dayandırıdı, 1994-cü ildə atəşkəs elan olundu. Ölkədə quruculuq işlərinə başlanılması üçün imkanlar yarandı. Elə həmin il dönyanın iri neft şirkətlərinin iştirakı ilə "Əsrin müqaviləsi" imzalandı. Bakı-Tbilisi-Ceyhan kəmərinin çəkilişi ölkəmizin ilk uğurlu iqtisadi nailiyyəti oldu. Azərbaycanımız dünəyada tanınmağa başladı, uğurlu xarici siyaset nəticəsində Azərbaycan nüfuzlu beynəlxalq təşkilatların üzvü oldu.

Bu ele bir dövr idi ki, torpaqlarımızın 20 faizi işgal olunmuş, bir milyondan çox qaçqın və məcburi köçkünün problemləri hədə öz hellini gözləyirdi. Heydər Əliyev hakimiyətə gəldiyi ilk vaxtlardan bu problemlərlə ciddi məşq olurdu. Beynəlxalq aləmdə Ermənistanın təcavüzkar dövlət kimi tanidılması, BMT-nin işgal olunmuş Azərbaycan torpaqlarının azad edilməsi ilə bağlı qətnamələrinə əməl olunması, qaçqınların sosial problemlərinin həlli və s. istiqamətlərdə davamlı siyaset həyata keçirilməyə başlanıldı. Çıxışlarının birində Ulu Öndər demişdi: "Bu insanların məskunlaşdıqları yerlərdə yaşaması, əmək fəaliyyəti ilə məşgül olmaları üçün bütün imkanlardan istifadə edirik. Biz əlimizdən gələni edirik ki, sizin yaşayışınız müəyyən qədər normal olsun. Amma aydınlaşdır ki, yerini, yurdunu itirmiş insanların yaşayışı çətinidir."

Azərbaycanlı qaçqın və məcburi köçkünər ölkənin, demək olar ki, əksər bölgələrdə məskunlaşmışlar. Ulu Öndərin siyasi kurşun uğurlu davamçısı Prezident İlham Əliyev hakimiyətdə olduğu illerde bu probleme xüsusi önəm vermiş, bir neçə dövlət programı imzalamışdır. 2004-cü il iyulun 1-də möhtəşəm Prezidentimizin imzaladığı "Qaçqın və məcburi köçkünlərin yaşayış şəraitinin yaxşılaşdırılması və məşğullüğünün artırılması üzrə Dövlət Programı" 2005-2007-ci illəri əhatə edirdi. 2007-ci il oktyabrın 31-də həmin proqrama əlavələr edilməsi ilə bağlı cənab Prezidentin xüsusi Sərəncamı oldu.

Prezidentimizin səyi nəticəsində Azərbaycanda bir çadır şəhərciyi belə qalmamışdır. Onların yerində gəzəl, yaraşıqlı, hər cür rahatlığı olan yeni qəsəbələr salınmışdır.

"BİZ ÇALIŞIRIQ VƏ ÇALIŞACAĞI Kİ, SİZİN YAŞAYIŞ SƏVİYYƏNİZİ YAXŞILAŞDIRAQ"

"Mənim yadımdadır, füzulililər və digər rayonlardan olan keçmiş köçkünlərlə çoxsayılı görüşlərimdə, xüsusilə yeni şəhərciklərin açılışı tədbirlərində deyirdim ki, bu, mühəqqəti yaşayış yeridir. Biz çalışırıq və çalışacağıq ki, sizin yaşayış səviyyənizi yaxşılaşdırıq, həyatınızı müəyyən dərəcədə yüngülləşdirək, ancaq bu, mühəqqəti yaşayış yeridir. Torpaqlar azad olunanın sona Füzulidə, Ağdamda, Zəngilan, Qubadlıda, Laçında, Kəlbəcərdə, Cəbrayılda, Şuşada daha gözəl evlər tikiləcək, daha gözəl şərait yaradılacaq. Bax, bu gün gəldi, artıq bu, gerçəkdir, bu, reallıqdır". Bu sözləri Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev çıxışlarının birində bildirir. Həmin gün yetişdi. Zəfer qazanan Azərbaycan Qarabağımızda, Şərqi Zəngəzurda böyük quruculuq işlərini davam etdirir. Şuşada, Zəngilan, Laçında və digər ərazilərdə aparılan genişmiqyaslı abadlıq-quruculuq işləri işgaldən azad olunan hər bir şəhər, qəsəbə və kəndi müasir məkana çevrilir. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliye-

Yeni reallıqlar dönəmimdə abadlaşan şəhər və kəndlərimiz

vin və Birinci xanım Mehriban Əliyeva-nın bu ərazilərimizə səfərləri zamanı görülen işlərlə tanışlıq və teməlqyma mərasimlərinin keçirilməsi böyük abadlıq-quruculuq işlərinin davamı olmaqla yanaşı, görülən işlərin sürətlə aparıldığıni bir daha təsdiqləmiş olur. Tamamilə yeni bir dövr yaşanılır və bu torpaqların əzəli sakinlərinin işgaldən azad edilmiş torpaqlara mərhələ-mərhələ qayıdışı böyük canlanmaya səbəb olub. Ağlı kəndinə əhalinin köçürülməsi Böyük Qayıdışın ilk sorağı ididə, bu gün artıq bu istiqamətdə aparılan işlərin məntiqi olaraq köç karvanları digər ərazilərimizə mərhələli olaraq da yol alırlar. Ağlı, Talış kəndi, sonra isə Laçın, Füzulü. Son iki yüz ildə xalqımızın 44 günlük Vətən müharibəsində qazanlığı Zəfer qədər möhtəşəm qələbə yoxdur.

Qazandığımız bu Zəfərdən üç il ötsə də hər tarixində yeni səhifə açmış 44 günlük Vətən müharibəsindən ölkəmizdə, eləcə də dünya ölkələrində hələ də danişılır, müzakirələr aparılır. Bu Qəlebə xalqımızın üzərində meğlub, torpaqları işgal altında qalan, qaçqın və köçkün sözünü götürdü. Xalq-Dövlət-Ordu birliliyinin en yüksək səviyyədə olduğunu bütün dünya gördü. Vətən müharibəsinin əhəmiyyəti, mahiyyəti və nəticələri hələ uzun müddət təhlil ediləcəkdir. Azərbaycan Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin yenilməz qətiyyəti, dəmir iradesi, yürütdüyü güclü daxili və xarici siyaset, Prezident kimi fəaliyyəti dövründə qəbul etdiyi qərarlar, atdığı addımlar, sərgilediyi diplomatik gedisələr, qazandığımız Qəlebəni şərtləndirən başlıca amillər sırasındadır.

"BEYNƏLXALQ MÜSTƏVİDƏ ÖZ SÖZÜMÜZÜ DEMİŞİK, BÖLGƏDƏ ÖZ SÖZÜMÜZÜ DEMİŞİK"

Ele ilk günlərdən başlayaraq, böyük abadlıq-quruculuq işlərinə start verildi. "Bu gün artıq biz quruculuq işlərinə başlamışq. Qəlebə gündündən 8 gün və Ermənistanın kapitulyasiyasından 6 gün keçəndən sonra artıq bu yerdə - Alxanlı qəsəbəsindən Füzuli-Şuşa avtomobil yolu çəkilir. Bu yol çox rahat və geniş olacaq. Bu yol imkan verecək ki, Şuşaya rahat gedib-gələ bilək" - deyə Prezident bildirmişdir.

Azərbaycanın əzəli, tarixi torpaqları işgaldən azad olunub. "Bizim ölkəmiz üçün yeni dövr başlayır", - deyən dövlət başçısı artıq ölkəmizdə yeni dövrün başlandığını bildirmişdi: "Yeni quruculuq dövrü, inkişaf dövrü, azad edilmiş ərazilərimizin bərpası

dövrü. Mən tam əminəm ki, Azərbaycan xalqı bu dövrdə də birləş, həmreylik göstərəcək, güclü iradə göstərəcək. Azərbaycan xalqı yenə də birləşərək dağidlıq bu şəhərləri, kəndləri bərpa etmək üçün əlindən gələni edəcəkdir. Biz bundan sonra böyük və quruculuq işləri sürətlə davam etdirilir. Yeni yollar salınır, infrastruktur qurulur, kəndlər, qəsəbələr bərpa edilir. Planlı və sistemli şəkillədə görürlən bütün işlər bilavasitə dövlətimizin başçısı cənab İlham Əliyevin nəzareti altında. Mühərbiyətən ötən müddət erzində görünlən işlər bu ərazilərdə əzəli sakinlərin tam yaşayışının təmin edilməsinin təzahüründür.

Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə rəşadəli Azərbaycan Ordusunun qazandığı Zəfer nəticəsində keçmiş məcburi köçkünlərin 30 ildən sonra könüllü, təhlükəsiz və ləyaqətlə doğma yurdlarına qayıtmasına imkan yaranıb.

ŞUŞADA, AĞDAMDA, FÜZULİDƏ, ZƏNGİLANDA ÇOXMƏRTƏBƏLİ EVLƏRİN TIKINTİSİNƏ START VERİLİR

Bu gün işgaldən azad olunan ərazilərin bərpası və Böyük Qayıdışın yüksək səviyyədə təmin edilməsi məqsədi ilə ardıcıl işlər görürlər. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin həmin əraziləre sefər etməsi və bərpə-quruculuq işləri ilə şəxslən maraqlanması, istehsal müəssisələrinin, sosial obyektlərin teməlqyma, açılış mərasimlərində iştirak etməsi görülən işlərin sürətini artırmaqla yanaşı, keyfiyyətinin də yüksək olmasına xəbər verir.

Respublikasının işgaldən azad edilmiş ərazilərinə Böyük Qayıdışın təsdiq edilməsi Qarabağ və Şərqi Zəngəzurda bərpa və quruculuq işlərinin daha vüset almasına böyük təkan verir. 2023-cü il tariximizdə Böyük Qayıdışın sürürlə inkişaf mərhəlesi kimi qaldı. Azərbaycanın işgaldən azad edilmiş ərazilərinə Böyük Qayıdış Zəngilan rayonunda "Ağlı kənd" konsepsiyası əsasında yenidən salınmış Ağlı kəndinə sakinlərin köçürülməsi ilə başlanıldı. Daha sonra isə digər ərzizilərimizə qayıdış oldu. Bir çox kəndlərdə artıq inşaat işlərinə başlanılıb. Şuşada, Ağdamda, Füzulidə, Zəngilanın çoxmərtəbəli evlərin tikintisine də start verilib. Qarabağ və Şərqi Zəngəzur bu gün böyük tikinti meydançasına çevrilmişdir. 5 mindən artıq keçmiş köckün öz doğma torpaqlarına qayıtmışdır.

"BİZ - BU TORPAQLARIN SAHİBLƏRİ QURUB - YARADANIQ"

Cənab Prezidentin bildirdiyi kimi, 2024-cü ildə bir neçə yaşayış məntəqəsinə keçmiş köckünler, qaçqınlar qayıdaqalar: "İl ərzində Kərkicahan, Malibəyli, Turşuş kəndləri tam bərpa edilib keçmiş köckünlərin sərəncamına veriləcək. Eyni zamanda, il ərzində Xocalı və Xankəndi sakinləri də öz evlərinə qayıdaqalar. Bundan başqa, bir neçə yaşayış məntəqəsi də keçmiş köckünləri qəbul etməyə hazır olacaq. Biz - bu torpaqların sahibləri qurub-yaradaniq".

Güclü iqtisadi inkişafa sahib olan Azərbaycan yalnız özünün maliyyə resurslarına arxalanaraq yeni şəhər və kəndlər salır. 2021-ci ildə bu məqsədə dövlət büdcəsindən 1,3 milyard, 2022-ci ildə isə 2,2 milyard ABŞ dolları məbləğində vəsait ayrılib. Ləçənda, Füzulidə və digər ərazilərdə görürlən işlər, Füzulidə Beynəlxalq Hava Limanın cəmi sekiz ay ərzində tikilib istifadəyə veriləcək, Zəngilan Beynəlxalq Hava Limanını açılışı və s. işlərin uğurla davam etdiriləcək. 2025-ci ildə isə Laçında Beynəlxalq Hava Limanının istifadəyə verilmesi nəzərdə tutulur. Bərdə-Ağdam dəmir yolu isə cari ildə istifadəyə veriləcək. Xəstəxanalar, məktəblər, yaşayış binaları inşa edilir. 10-dan çox kəndin Baş planı təsdiqlənib və bir neçə kəndin təməli Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən qoyulub. Görülən işlər Baş planlar əsasında həyata keçirilir.

Zümrüd BAYRAMOVA

Tanınmış rusiyalı politoloq Aleksandr Razuvayev "İlham Əliyevin Rusiyası ABŞ və Fransaya niye nümunə göstərməsi və rəsmi İrəvanın Rusiyaya qarşı son qalmaqlı bəyanatları barədə "Moskva-Baku" portalına müsahibəsində maraqlı məqamlara toxunub. Müsahibəni oxucularımıza təqdim edirik.

- Azərbaycan prezidenti dünən bildirdi ki, Rusiya bu gün ABŞ və Fransadan fərqli olaraq Cənubi Qafqazda yaranmış reallıqları yaxşı anlayır və qəbul edir. Və o, bu ölkələri Rusiya Federasiyasından nümunə götürməyə çağırıb. "Əks halda vəziyyət onların planlaşdırıqları kimi olmayacağı. Bu ölkələr iqtisadiyyatı, ordusu, geniş beynəlxalq əlaqələri ilə Cənubi Qafqazın lider ölkəsi olan Azərbaycanla işləməlidir".

- Həqiqətən də, Rusiya bu gün bir səra amillərə görə ikinci Qarabağ müharibəsindən sonra ortaya çıxan reallıqları və Azərbaycanın Cənubi Qafqazda antiterror tədbirlərini qəbul edib. Rusiya hər zaman Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyünü tanıdı. Moskvanın reallıqları qəbul etməsinə İrəvanın Ermənistən-Azərbaycan prosesində atlığı addımlar, Ermənistənin indiki sürətlə Qərbə doğru hərəkəti, anti-Rusya bəyanatları ile müsayiət olunan və uçqun kimi böyük addımları təsirsiz qala bilməzdi. Bu qəbulda Rusiya ilə Qərb arasında global münaqişə və bu baxımdan Moskvanın Azərbaycanın da daxil olduğu "Qlobal Cənub"un suveren dövlətləri ilə münasibətərini gücləndirməsi de rol oynadı. Xatırladığımız kimi, bu yaxınlarda Rusyanın Azərbaycandakı səfəri bəyan etmişdi

Rusiyalı politoloq: "Ermənistən riskli oyuna qoşulub, bunun nəticəsində parçalanacaq"

ki, sanksiyalar və Rusiya ilə Qərb arasında münaqişə Moskva ilə Bakı arasında münasibətləri daha da gücləndirib.

Lakin Moskva ilə İrəvan arasında münasibətlər Rusiya tərəfinin təqsiri üzündən yox, təbii ki, sınaqlar fonunda uğursuzluğa düşür oldu. Rusyanın müttəfiq dövlətinin Zaqafqaziyada Qərb kuratorları tərəfindən getdikcə daha çox nəzarət altına alınan qeyri-dost dövlətə çevrilmesi faktı artıq Moskva üçün probleme çevrilib. Həm de təkcə Rusiya üçün deyil, Ermənistən dən gər qonşuları üçün de. Bu gün Ermənistən açıq şəkildə Rusyanı müttəfiq kimi mənfi səciyyələndirməyə çalışır. Həm de Azərbaycan üçün mənfi xarakteristika verir. Beləliklə, İrəvan özü Rusiya və Azərbaycanı barrikadaların eyni tərəfində qoyur. Və reallıqda hadisələr belə cərəyan edir.

Rusiya və Azərbaycan bu gün suveren dövlətlər, çoxqutblu dönyanın quruluşundan iştirak edən ölkələrdir. Rusiya və Azərbaycanı, eləcə də Ermənistən tarixi, mədəni və sosial bağlar birləşdirir. Amma əger Azərbaycan bu əlaqələrin saxlanması vəcibliyini anlaysa, o zaman İrəvan bu gün onlardan qurtulmaq və açıq şəkildə tap-

dalaqlaq üçün hər şeyi edir.

Məsələn, cənab Lukaşenko öten gün bir daha dedi ki, Azərbaycan KTMT ölkələri üçün yad deyil. Bundan başqa, KTMT-yə türk dövlətləri daxildir. Bu doğrudur. Rusyanın qonşuları bu və ya digər dərəcədə möhkəmənməyə çalışsa da, Ermənistən barrikkadaların o biri tərəfində dayanır. ABŞ və Fransanın Azərbaycana münasibətinə gəlincə, bu, mənim üçün təəccübüldür deyil, çünki onlar nəinki suveren dövlətlərə döze bilmirlər, hətta Qərbə də antitürkçülük və islamofobiyanın əziyyət çekirələr.

Qərb kuratorlarına ilisin İrəvan üçün əl-verişlidir ki, Ermənistən indi Qərb dövlətləri - Fransa, ABŞ, Böyük Britaniya tərefindən "qidalansın" və müdafiə olunsun. Qərbə özərini elə göstərirler ki, erməniləri sevir-lərvə tədricən Ermənistəna qucaq açırlar, amma əslində bu, qucaqlaşma deyil, ölüm-cül öpüşlərdir. Onlar hərbi texnika tədarük etməyə başladılar - hələlik çox ciddi ölçüdə deyil, lakin sonradan daha ciddi bir şey təmin edəcəklər. Onlar həmçinin erməni hərbçilərinə təlim keçmək və Azərbaycanla bağlı kəşfiyyat məlumatlarını Ermənistəna

ötürmək niyyətindədirler. Ermənistən isə Rusiya, İran və s. ilə bağlı mövcud kəşfiyyat və digər məxfi məlumatları Qərbə tövərəcək. Ümumiyyətlə, Qərb Paşinyanın timsalında regiona "bomba" hazırlayıb.

Amma Fransa və ya digər Al ölkəleri Ermənistəni silahla, öz ordusu ilə, kəşfiyyati ilə doldursalar belə, yeni mühərribə başlaşa belə, bu mühərribədə Ermənistən sadəcə olaraq parçalanacaq, real mühərribədə olmasa da, geosiyasi mühərribədə dövlətçiliyini itirəcək. Ora Amerika-Fransa hərbi bazası olacaq. Amma bu, ölkəyə bələlərdən və Rusiya ilə Qərb arasında geosiyasi mübarizənin dəyirmən daşları arasında ilişib qalmaq taleyindən başqa heç ne getirməyəcək. Paşinyan isə ən yaxşı halda Qərbə qəcəcadır.

Azərbaycanda isə oxşar vəziyyət yaranıb, çünki ölkədə güclü, ağıllı hökumət var. Qərb isə ona tezyiq edə bilməz. Ve bu gün rəsmi Bakı nümayiş etdirir ki, o, həm diplomatik, həm də hərbi səviyyədə mübarizə aparmağa hazırlıdır.

Cənab Əliyev ABŞ və Fransa ilə bağlı öz şərhində haqlıdır. Amma onu eşitməyəcəklər. Nece ki, Rusyanı eşitmirlər, daha doğrusu eşitmək istəmirlər. Təkəbbür, öz hegemonluğuna inanmaq xəstəliyi.

Vladimir Putinin dünən Federal Məclisə müraciətində səsləndirdiyi fikirlərə baxın - Azərbaycanda da bunun çox hissəsi oxşar şəkildə qəbul edilir. Prezidentin dediyi ki, "Qərbə Rusyanın əvəzinə asılı, əlməkdə olan məkan lazımdır". Qərbə həm əlməkdə olan Azərbaycan, həm də əlməkdə olan Cənubi Qafqaz lazımdır.

- Berlində iki gün dalbadal Azərbaycan və Ermənistən xarici işlər nazirləri arasında sülh müqaviləsi üzrə danışqlar aparıldı. Nəticələrə əsasən bir sırə məqamlar üzrə işlərin davam etdiriləcəyi bildirilib. Danışqların birbaşa olmasına baxmayaraq, Berlin onların təşkilat-

çısı kimi bu məsələdə də müəyyən siyasi məqamlar qazanmağa çalışır.

- Hələlik, görünüşün konkret qlobal nəticələrə getirib çıxarácağını görmürük. Ve Yerevanın davam edən anti-Azərbaycan bəyanatları ənənəvi olaraq İrəvanın Bakı ilə sülh imzalamaq isteyinin səmimiliyinə şübhələr yaradır. Mənəcə, Almaniyaya etibar etmək olmaz, o, Ermənistən-Azərbaycan prosesində Al siyasetinin bir hissəsi olmaya bilməz. Ve Al-nin bu mövzuda siyaseti çoxlu suallar doğurur. Hər ehtimala qarşı Azərbaycan Berlində danışqlara razılıq verdi, çünki Bakı Ermənistəni sülh müqaviləsinin imzalanmasında iştirak etmək üçün istənilən potensial platformlardan istifadə etməyə çalışır.

Dünyanın müxtəlif bölgələrində baş verən mühabibələr, münaqışçılar arasında ən amansızı Fələstin-İsrail ve Ukrayna-Rusiya müharibələridir. Hər gün bu iki mühabibədə yüzlərlə dinc insan həyatını itirir, onlarla ev yerlə-yeksan olunur. Dünya siyasetini müyyənləşdirən liderlər olduqlarını iddia edən dövlət başçıları isə ciddi bir iş görmürlər. Sadəcə, aradabir boş və mənəsiz sülhə çağırış bəyanatları səsləndirməklə işlərini bitmiş hesab edirlər. Hətta ortada olan faktlar ondan ibarətdir ki, bəzən mühabibə aparan tərəflərdən birinə hərbi, siyasi, maliyyə dəstəyi göstərmək bir növ daha çox insan qanının tökülməsinə, kənd və şəhərlərin dağdırılmasına dəstək olurlar.

Bunu biz ABŞ və Avropanın İsrail-HOMAS müharibəsində birinciye hər cür dəstəyin nümayiş etdirilməsində görə bildik. Bu günde qədər sözügedən mühabibədə 30 minə yaxın insan öldürüllük ki, onun da 24 min 367 nəfəri məlki insanlardır. Ən dəhşətli ondan ibarətdir ki, həyatını itirənlər arasında 13 min 548 nəfər uşaqlardır. Eyni dəhşət saçan dağıntılar, insan ölümləri, kütləvi şəkildə yaşayış yerlerini tərk etmek Ukrayna-Rusiya müharibəsində də baş vermekdədir. Eyni dinin, mədəni birliliyin daşıyıcısi olan bu iki xalq-dövlət 2022-ci il fevralın 24-dən başlayan mühabibə ilə bir-birini məhv etməyə çalışır. Belkə de böyük güclər bu mühabibənin qarşısını ala bilərlər. Ən azı Ukrayna siyasi rəhbərliyini ağıllı düşünməyə məcbur etseydilər böyük fəlakətlərin də qarşısını almaq olardı. Digər tərəfdən, siyasi dialoq yolu ilə körək uşaqları, çarəsiz yaşılı insanları, ümumilikdə dinc, heç kimle işləri olmayan, sadəcə, sakit yaşamamaq isteyində olan insanları ölüm maşının cəngindən xilas etmək olardı. Lakin bu arzuları, istəkləri nəzəre alan olmadı. Neticədə, mühabibə baş verdi.

Elə bir mühabibə ki, bu gün miqyasına, dağıdıcı gücünə görə dünyada ən dəhşətli mühabibə hesab edilən. Ötən iki il ərzində 23 milyon ukraynalı ölkəni tərk edib, her iki tərəfdən ümumilikdə bir milyona yaxın insan ölüb, yüz minlərlə əsgər və zabit ömürlük şķılest olub. Mühabibə isə davam edir. Çünkü hər iki tərəf mövqeyindən və teləbindən geri çəkilir. Zelenski həkimiyəti 1991-ci il qədər olan sərhədlərinin tanınmasını və Rusiya qoşunlarının ölkədən çıxarılması ilə bağlı qətiyyətli mövqə nümayiş etdirir. Vladimir Putin və komandası isə Rusiya qüvvələrinin öz məqsədlərinə çatana qədər mühabibəni davam etdirəcəyini bəyən edir. Sərhəddə isə heç bir dəyişiklik yoxdur. Baxmayaraq ki, Rusiya müdafiə nazirliyi tez-tez filan şəhəri, filan kəndi aldıqlarını bildirir. Lakin bu kimi "uğurlar" belə ciddi nəticə hesab olunmur.

Ukrayna tərəfində hazırda 46 dövlətdən 590 muzdlu döyüş əməliyyatlarında iştirak edir

Rusiya metbuatına istinad etsek məlum olur ki, hazırda Rusiya qüvvələri bölgədə möhkəm istehkamlarla məskunlaşdır. Ukraynalılar silah-sursatlarının tükəndiyini deyirlər. Ukrayna ordusunun bu yaxınlarda vəzifədən çıxarılan baş komandanı Valeri Zalujni və bəzi Kreml pərəst rus hərbi bloqçular da daxil olmaqla, bir çoxları hərbi çıxılmaz vəziyyətdən danışırlar. Fevralın ortalarında Ukrayna qoşunları uzun döyüşlər apardıqları şərqdəki Avdeyevka şəhərindən geri çəkiliblər. Rus qüvvələri bunu böyük bir qələbə kimi qiymətləndirdi, çünki bu, potensial olaraq, daha dərin işğala yol açı bilərdi. Çünkü Avdeyevka strateji mövqeyə malikdir. Avdeyevka 2014-cü ildən Rusyanın işğalı altında olan Ukraynanın Donetsk şəhərindən cəmi 20 km şimal-qərbədə yerləşir. Bu, Rusyanın öten may ayında Baxmutu əla keçirdikdən sonra elə etdiyi ən böyük uğuru kimi qeydə alınır. Amma bu cür kiçik irəliləyiş hərbi bloqçuların səsləndirdiyi və işğalın əvvəlin-

Makron Avropanı yeni müharibəyə sürükleyir

də dövlət təbliğatında istifadə edilən "paytaxt Kiyevi üç günə almaq" hədəfindən çox uzaqdır. "Ukrayna tərəfində hazırda 46 dövlətdən 590 muzdlu döyüş əməliyyatlarında iştirak edir". Bu barədə RF İstintaq Komitesinin rəhbəri Aleksandr Bastrykin bildirib. Birləşmiş Ştatlar "Rusiya iqtisadiyyatını parça-parça edəcəyin" söz verdi: SVO iki il ərzində, əslində, belə oldu. Rusiya hərbçiləri ABŞ-da istehsal olunan Ukrayna istehsalı olan HIMARS MLRS-nin dayanacağını uğurla məhv etdi, həmçinin emalatxananı ləğv etdi. Rusiya Silahlı Qüvvələri Avdeyevski istiqamətində Petrovskoye kəndini azad edib. Rusiya Müdafiə Nazirliyi fevralın 28-de Kupyansk istiqamətində rus ordusunun vəziyyətinin yaxşılaşdığını elan edib. Ukrayna qoşunları gün ərzində təxminən 80 dəfə Belgorod vilayətinin ərazisində hücum edib. Bu barədə regionun rəhbəri Vyacheslav Qladkov məlumat verib. Rus bölmələri mototüfəng, artilleriya, quru və hava kəşfiyyatının birge hərəketləri sayesinde Rabotinoda möhkəmləndib. Bu barədə cüümə 29 fevral 2024-cü ilde Rusiya Müdafiə Nazirliyi məlumat yayıb.

Zaporoye vilayətinin qubernatoru Yevgeni Balitski fevralın 25-də Rusiya hərbçilərinin Rabotinoya daxil olduğunu, irəliləyərək Ukrayna Silahlı Qüvvələrinin qüvvələrini darmadağın etdiyini bildirib. Son vaxtlara qədər kənd Kiyev üçün yay hückumunun əsas və yegane simvolu olaraq qalırdı - ağır itklər bahasına ukraynalı yaraqlılar onun üzərində nəzareti bərqrər edə biliblər - region rəhbəri xatırladıb.

Avropa İttifaqı dağila bilər

Hazırda Ukraynanın, 2014-cü ilin martında ilhaq edilmiş Krim və Rusyanın az sonra ələ keçirdiyi Şərqi Donetsk və Luhansk vilayətlərinin böyük hissəsi də daxil olmaqla, təxminən 18 faizi Rusyanın işğalı altındadır. Kiel Dünya İqtisadiyyatı İnstitutunun məlumatına görə, son iki il ərzində Ukraynaya böyük miqdarda hərbi, maliyyə və humanitar yardım göndərilib, o cümlədən 2024-cü ilin yanvarına qədər Avropa İttifaqı təsisatlarından təxminən 92 milyard dollar və ABŞ-dan 73 milyard dollar ayrılib. Qərbin verdiyi tanklar, hava hücumundan müdafiə sistemləri və uzaqmənzilli artilleriya Ukraynaya xeyli kömək edib. Bununla belə, müttəfiqlərin Ukraynanı nə qədər real dəstəkləyə bileyçi müzakirə mövzusu olaraq qalırdı. Bu müddətdə

fikrində olmadıqlarını bildirdi. Alman Kiel İnstitutunun məlumatına görə, Fransa Zelenskiyə cəmi 640 milyon avro yardım edib, Almaniya isə artıq Kiyevə 17,7 milyard avro yardım edib və yadımlarını davam etdirməkdə qərarlıdır. Der Spiegel-e görə, hazırda Almaniya və Fransa liderləri arasında yaranan fikr ayılıqlarından sonra "İkinci Dünya Müharibəsinin bitməsindən bəri ən kritik dövrlərdən birində qətiyyətli birgə fransız-alman yanaşmasından danışmağa ehtiyac yoxdur".

Ukrayna ətrafindakı böhran Qərbədəki müttəfiqlər arasına qarşıdurma yaradıb

E.Makronun Ukraynani orta və uzaq mənzilli rakətlər və bombalarla təmin etmək üçün elan etdiyi "doqquzuncu koalisyon" yaradılması da Kiyevin təcili və istenilən şəkildə kömək etmək üçün panikli çağırışlarına cavabdan daha çox bir növ piar kimi qiymətləndirilməlidir. Fransa üzrə ekspert və Rusya Elmlər Akademiyasının Avropa İnstitutunun aparıcı elmi işçisi Sergey Fedorov KP.RU-ya açıqlamasında bildirib ki, "Bu "koalisya"ya 15-ə qədər ölkə daxil ola bilər". Lakin onun funksiyaları Kiyevi sursatla təmin etməklə məhdudlaşdır. Makron həmçinin aşağıdakı məqsədləri bəyan edib: Rusyanın kiberhücumlarına qarşı mübarizə; Ukraynada mərmi və silahların birgə istehsalı; nədənse Moldova da daxil olmaqla "rus təcavüzü" ilə təhdid edilən ölkələrin müdafiəsi; "qeyri-hərbi vasitələrdən" istifadə edərək, Belarusla sərhəddə Ukraynaya dəstək".

E.Makron Rusyanın Ukrayna üzərində qələbə qazanmaması üçün hər şeyi etməyə çalışır. Lakin cəhdləri uğursuzluğa düşür olur. Onun NATO qoşunlarının Rusiyaya qarşı döyüşmək üçün göndəriləməsi cəhdələr də uğursuzluqla nəticələnir. Demək olar ki, Makronun NATO qoşunlarını Rusiyaya qarşı döyüşə göndərmək istəkləri müttəfiqlər arasında paçalanma yaradır. Bu isə onu təsdiq edir ki, müttəfiqlər Ukraynaya necə kömək etməkdə aciz duruma düşübələr. Bütün parametrlərinə görə, Adolf Hitlerdən fərqlənməyən E.Makron həm də iddia edir ki, Kiyevə Rusyanın dərinliklərindəki hədəfləri vura bilən orta və uzaq mənzilli rakətlər vermək lazımdır. Lakin bu iddia da nəticəsiz qalır. Bütün hallarda görünən ondan ibarətdir ki, Ukrayna ətrafindakı böhran Qərbədəki müttəfiqlər arasına qarşıdurma yaradıb. Bu qarşıduramanı daha da dərinləşdirdən amillərdən birincisi Fransa prezidenti E.Makronun səriştəsiz şəkildə ideyalar və təkliflər irəli sürməsidir. Hətta ekspertlər o fikirdən ki, Makronun yanlış siyaseti Avropanın içərilərində mühabibə ocağı yarada bilər. Buna misal olaraq Serbiyada və Ruminiyada baş verənlər göstərilir. Bu arada V.Putinin NATO ölkələrini nüve silahı ilə hədələməsi yenidən dönyanı narahat etməyə başlayıb.

Rusya Prezidenti Vladimir Putin isveç və Finlandiyanın NATO-ya daxil olduqdan sonra Rusyanın qərb sərhədində qoşunlarını gücləndirəcəyini açıqlayıb. V.Putin həmçinin NATO ölkələrinin Ukraynaya qoşun yeridəkləri təqdisdə nüve silahından istifadə edəcəkləri ilə hədələyib. Rusiya Lideri Putin Rusiya parlamentindəki illik çıxışında bildirib ki, Rusiya indi düşmən ərazisindəki hədəfləri vura bileyçi silahlara malikdir ve hər kəs Rusyanı işğal etməyə cəhd edir. İkinci Dünya Müharibəsi üçün döyüşür. Rusyanın "Zirkon" hipersərə rakətləri də daxil olmaqla qabaqcıl silah sistemlərindən istifadə etdiyi və Ukraynada hərbi üstünlüye malik olduğunu bildiren Putin, NATO ölkələrinin Ukraynaya qoşun yeridəkləri təqdisdə nüve münaqışının başlaya bileyçiini bildirib. Təbii ki, nüve silahının iş düşməsi dönyanın sonunu getirəcək. Bunu ABŞ və Avropa ölkə başçıları da anlayırlar. Bu baxımdan, inandırıcı deyil ki, Makronun istəyinə uyğun olaraq qoşunlarını Rusiyaya qarşı döyüşmək üçün Ukraynaya göndərsinlər.

İLHAM ƏLİYEV

"Xarici agentlər haqqında qanun"un qəbulu niyə gecikir?

Təessüf hissi ilə qeyd olunmalıdır ki, cəmiyyət arasında elə şəxslər var ki, məsuliyyətsiz açıqlamalarla çıxış edir, sosial şəbəkələrdə ictimai rəyin heysiyyatına, bəzən isə mənliyinə toxunan statuslar paylaşır. Xüsusilə də, özlərini müxalifət adlandıran Əli Kərimli, Cəmil Həsənli və onların trol dəstəsi bütün fealiyyətlərini sosial şəbəkələr üzərindən şər və böhtanlar paylaşmağa səfərbər edir. İctimai qınaq və çağırışlar da onları yanlış yollarından çekindirmir. Həm də nəzərə almaq lazımdır ki, dağıcı müxalifət sosial şəbəkələr vəsişi ilə xarici ağaların lazımları olan informasiyaları ötürürler. Yəni, müəyyən şifrlənmiş fikirlərle ağalarını məlumatlandırırlar. Dəfələrlə Ermənistan metbuati Əli Kərimlinin və xaricdəki antimilli ünsürlərin Azərbaycanın əleyhine olan ittihamları əsasında informasiyalar yayıblar. Söz yox ki, bu hal Əli Kərimlinin, Cəmil Həsənlinin və xaricdəki antimilli ünsürlərin Ermənistanın xüsusi xidmət orqanları ilə eməkdaşlıq etmələri deməkdir. Ekspertlərin də qeyd etdiyi ki, nəzaretsiz poliqon hesab edilən sosial şəbəkələrə dövlət nəzarəti bu istiqamətdə narahatçılıqları və narazılıqları aradan qaldıra bilər. Hələlik isə dövlətimiz sosial şəbəkələri nəzarətə götürür. Bu da dövlətin həddindən artıq azadlıqlara, sərbəstliklərə üstünlük verməsindən irələ gəlir. Lakin vaxt çatıb, artıq sosial şəbəkələr üzərindən xaricə agentlik edənlərə qarşı qanunvericiliyin tələbləri çərçivəsində hüquqi tədbirlərin görülməsinin zamanıdır. "Xarici agentlər haqqında qanun" qəbul edilməsi mövcud problemlərin aradan qaldırılmasına yardımçı olar.

"Xarici agentlər haqqında qanun"un qəbul edilməsinin zamanı yetişib

Bir sıra ölkələr, o cümlədən Rusiya, ABŞ, Böyük Britaniya, Norveç, Macarıstan, Fransa, Belçika, Niderland, Polşa, Türkiye və digər ölkələr "Xarici agentlər haqqında qanun" qəbul ediblər. Yaxın qonşumuz Gürcüstən dövləti de "xarici agentlər haqqında qanun" layihəsini qəbul etməye hazırlaşır. Layihəni hakim "Gürcü Arzusu" partiyasını rəsmən tərk etmiş hökumətyönlü deputatlardan ibaret "Xalqın Gúcü" qrupu təqdim edəcək. Onlar təşəbbüs-lərini elan edərən layihənin "açıqlıq və şəffaflıq prinsiplərinə" əsaslandığı bildiriblər. Gürcüstən parlamentinin qanunu qəbul edəcəyi gözlənilir. Cünki bir sıra KİV-lər, siyasi partiyalar, onlayn media, QHT-lər açıq şəkildə xarici dövlətlərdən maliyyələşir və maliyyə alıqları dövlətlərin bəzi maraqları çərçivəsində çıxış edirlər. Bu isə hökuməti ciddi narahat edir. Gürcüstən parlamentinə təqdim oluna qanun layihəsində eks olunan müddəələr aşağıda-

İLHAM ƏLİYEV

"Qanuni nikah yaşı ilə bağlı istisna aradan qaldırılmalıdır"

Dünən Bakı şəhərində azyaşlı-nın toyu təxirə salınıb. Birinin təxirə salınması hamisinin qarşısının alınması demək deyil təbii ki. Bu kimi halların qarşısının alınması üçün hansı addımlar atılmalıdır? SIA olaraq mövzu ilə bağlı soсиoloq Üzeyir Şəfiyevin fikrini öyrəndik.

Onun sözlerinə görə, bu çox ciddi məsələdir: "Sözügedən məsələ ilə bağlı həm hüquqi, həm də sosial müstəvidə tədbirlər

ERKƏN NİKAH VƏ ONUN FƏSADLARI

STOP

aşağı yaşında uşaqları nikaha cəlb edirlər. Bu həm exlaqa, həm də hüquqazidd davranışdır. Cinayet Məcelləsində 16 yaşlı biri ilə cinsi münasibətdə olmaq hüquqi məsuliyyət yaradır. Eyni zamanda Aile Məcelləsində de nikaha məcburetmə və erkən nikahla bağlı ayrıca hüquqi məsuliyyət var. Fikrimə bu hüquqi məsuliyyət bir

ile qədər nikah yaşı qeyd edilmədən evliliklərin sayı daha çox idi: "Ondan sonra erkən nikahla bağlı statistika təqribən 50% azaldı. Ancaq bu gün 2 mindən çox uşaq 17 yaşa qədər analar tərəfindən dünyaya gətirilirsə, bu o deməkdir ki, bu problem hələ də var və bununla mübarizə aparılmalıdır. Bu kimi hallar xüsusi də regionlarda daha çox baş verir. Hələ də köhnə stereotiplərle yaşayan valideynlər var. Onlara elə gəlir ki, qızlarını evləndirməsələr evde qalacaqlar. Kəndlərdə demografik vəziyyət biraz başqadır".

Sosioloq sonda qeyd edib ki, regionlarda qızlar 9-cu sinifdən çıxırlar və başları ailə qurmaq fəlsəfəsi ilə doldurulur: "Bununla bağlı kənd məktəblərində tanınmış xadimlərin, QHT nümayəndələrinin görüşləri keçirilməlidir ki, onlar orta məktəbdə oxuyan qızlar arasında ali təhsilə bağlı təşviqat aparsınlar. Biz görünük ki, Azərbaycanda ali təhsilinən statistikası ele də böyük deyil. O cümlədən qızların da ali təhsildəki payı da çox azdır. Ona görə də çox yaxşı olar ki, orta məktəblərdə qızların ali təhsilə motivasiya edilməsi üçün addımlar atılsın. Bu yolla onlar erkən nikaha meyillənməkdən daha çox, cəmiyyətə və özlərinə daha faydalı insan olmaq hüququnda düşüne və öz həyatlarını belə planlaya bilərlər. Bu kompleks işdir, həm hüquqi müstəvidə görülən tədbirlər sərtleştirilməlidir, həm də bununla bağlı sosial maarifləndirmə işləri də paralel aparılmalıdır. Güman edirəm ki, buna ehtiyac var. Nikah zamanı istisna yaş aradan qaldırılmalıdır. Yaxşı oları ki, yetkinlik yaşına çatmadan nişanlama və adaxlama da hüquqi məsuliyyət yaratsın və Cinayet Məcelləsinə daxil edilsin. Bəzən valideynlər "Nişanlanmış, evləndirməmiş" kimi əsas getirirlər".

Rəşid Qarayev

Bir kitabı, bir dünya: neçə dünya tanıyırsınız?

Mütaliə insana, intellekt, zəka, diqqət, təxəyyül gücü və sağlamlıq qazandırır

2 mart - Ümumdünya Ucadan Olu Günü - Söz, Kitab, Mütaliə bayramıdır. Bu gün LitWorld şirkətinin təşəbbüsü ilə hər il mart ayının birinci heftəsinin çərşənbə günü qeyd olunur. Ümumdünya Ucadan Olu Günü 80-dən çox ölkədə bir milyondan çox insan tərəfindən qeyd olunur.

Kitab oxumaq, heç vaxt görmədiyimiz yerləri görmək, bilmədiyimiz mədəniyyətləri öyrənmək, tanımadiğimiz insanları tanımaq üçün ən yaxşı vasitədir. Təessüf ki, internet əsində kitab mütaliəsi ikinci plana keçərək, bir meşguliyət növü kimi yoxa çıxmış üzərdir. Əvvəl bizi lazmış olan məlumatları ensiklopediyadan, kitablardan öyrənidikdə indi bunun üçün ilk internetə baxıraq. İnternet işimizi asanlaşdırır, amma mədəni bacarıqlarımızı, zövqümüzü, oxumaq alışqanlığımızı məhv edir.

hərin, yaxud ölkənin coğrafi mövqeyi, relyefi, mədəniyyəti, tarixi abidələri, insanları haqqında müfəssəl məlumat elde edirsiniz. Fərqli mövzusu olan bədii ədəbiyyat oxuduqca yavaş-yavaş bilik bazanızı qurmağa başlayacaqsınız. Bundan əlavə, kitab oxumaq, əvvəl mürəkkəb hesab elədiyiniz bir çox vəziyyətləri daha yaxşı analiz etməyə və başa düşməyə kömək edir.

Kitab bizi stresdən uzaqlaşdırır

Mütaliə etmək, həm də uzun və yorucu bir günün yekununda dincəlmək üçün əla bir vasitedir. Bunun səbəbi, gündəlik həyatın stresindən qaça bilmək və bədii ədəbiyyatın sehri dünəynə girməyimizdir. Oxuduğumuz kitabın sujet xəttində "itib-batmaq", özümüzü hadisələrin axışına buraxmağımız gündəlik sıxıntılarını və dərdlərinizi unudub, rahatlaşdırıcı stresdən qurtula bilməyimizə kömək edir.

Mütaliə dincəlməyə kömək etməklə yanaşı, stres səviyyəmizi də azaltmağa kömək edir. Çünkü oxumaq qan təzyiqini və ürek döyüntüsünü aşağı salır ki, bu da stres səviyyəsinin azalmasına səbəb olur. Bundan əlavə, oxumaq, sizi, stresli fikirlərdən yaxındırmağa və diqqətinizi daha müsbət bir şəyə yönəltməyə kömək edə bilər.

Unutduğumuz sözləri mütaliə zamanı xatırlayıraq

Kitab oxumağın faydalardından biri də dil bacarıqlarını inkişaf etdirməyə kömək etməsidir. Çünkü mütaliə bizi tanış ola bilməyəcəyiniz müxtəlif yeni söz və ifadələrlə tanış edir. Yeni sözlərlə qarsılışdırıq, onları yavaş-yavaş lügətimizə əlavə etmeye başlayırıq. Bundan əlavə, kitab oxumaq qrammatika və durğu işarələri barədə, habelə çoxdandır eșitmədiyimiz sözlər barədə biliyimiz inkişaf etdirməyə də kömək edə bilər.

Məsələn, ən son "zabite" sözündən nə zaman istifadə etmişik? Baş dilimizdəki "lepik", "ertənək", "şaməş", "sürəhi" sözlərini necə, heç istifadə edirsənizmi? Əslində, bu sözlərin varlığını da unutmuşuq çoxumuz, yalnız bədii ədəbiyyatda rast gəldikdə xatırlayıraq. Gənc nəsil heç xatırlamır da, çünkü mütaliə məraqları minimumdur və daha çox müasir ədəbiyyat oxuyurlar, bu sözlərin əksəriyyəti də müasir yazarların bilmediyi və istifadə etməyi sözlərdir.

Kitab oxumağın başqa bir faydası ordu ki, oxuduqlarımız təməl biliklərinizi artırmağa kömək edir. Çünkü kitablar tarix, elm və incəsənət də daxil olmaqla, bir çox sahə haqqında məlumat verir. Təsəvvür edin, Çingiz Abdullayevin bir dedektivini oxuyursunuz. Oxuduğunuz müdəddətə siz hadisələrinin baş verdiyi şe-

ri. Müntəzəm mütaliəsi olan adamın stres və gərginliyi oxumayan adama nisbətdə xeyli azalır. Kitab oxumaq insanın özünə edə biləcəyi en böyük yaxşılıq ola biler.

Kitablar yalnız müəyyən bir sənariisi olan vasitələr deyil. Saysız-hesabsız faydaları ilə eyni zamanda insanın ən yaxın dostlarından biri-

dir. Müntəzəm mütaliəsi olan adamın stres və gərginliyi oxumayan adama nisbətdə xeyli azalır. Kitab oxumaq insanın özünə edə biləcəyi en böyük yaxşılıq ola biler.

Mütaliə edən insan yaxşı həmsöhbətdir

Etiraf etmək lazımdır ki, min söz ehtiyatı olan bir dildə danışmaqla, on min söz ehtiyatı olan bir dildə danışmaq arasında yerlər göy qədər fərqli var. İnsanların birlikdə yaşamasının əsasını ünsiyyətin təşkil etdiyi ni nəzərəalsaq, o zaman ən böyük ehtiyacımız özümüzü düzgün ifadə etmək bacarığı olduğunu anlaysaq. İfadə və ünsiyyət bacarıqlarını inkişaf etdirməyin yolu çox oxumaq-

dan keçir. Yeni sözləri öyrənmək və müxtəlif ifadə formalarını tanımaq, bu bacarıqların inkişafına kömək edir.

Müntəzəm olaraq oxumaqla yeni sözlər keşf edir, onlardan istifadə etməyin müxtəlif yolları ilə tanış olur. Bu da ünsiyyət bacarıqlarımızı və lügətimizi inkişaf etdirməyə kömək edir. Söz ehtiyatımız artdıqca özümüzü daha aydın və təsirli ifadə edə bilərik. Bir sözlə, mütemadi olaraq oxumaq bizi həm də yaxşı həmsöhbət edir.

Empatiya vacibdir və bunu kitablar aşılayır

Başqalarını anlamaya empatiya qurmağı bacarmaq çox vacibdir. Empatiya, hadisələrə və vəzifələrlərə başqalarının gözü ilə baxmaq, özünü başqasının yerinə qoymaq bacarığıdır. Bu qabiliyyət ən çox münasibətlərde lazımdır, çünkü o, insanlara bir-birini və ümumi hadisələri daha obyektiv və dərinəndə anlamağa imkan verir. Kitablar empatiya bacarıqlarını inkişaf etdirmək üçün əla vasitədir, çünkü onlar insana müxtəlif perspektivləri və düşünəcələri öyrədir. Kitab oxumaqla biz müxtəlif mədəniyyətlər, cəmiyyətlər və həyat tərzləri haqqında çox şey öyrənə bilərik.

Fərqli mədəniyyətlərdən bəhs edən kitablar oxumaq dəha çox empatiya qurmağa imkan verir, çünkü biz her şeyi qəhrəmanların gördüyü yerdən görə bilərik. Bundan əlavə, kitablarda qəhrəmanların kədər, qəzəb və sevgi kimi hissəleri olduqda necə davramalarını oxuduqca bu bize, həmin anlarda öz hissələrimizi bürüze verməyimiz, yaxud, hissələrimizi cilovlamağı bacarmağımız kimi qabiliyyətlər qazandırır. Buna görə

Azərbaycan
Respublikasının
Medianın inkişafı
Agentliyi

*Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın
Inkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə
"Elmi-kütləvi, mədəni-maarif, təhsil
programlarının hazırlanması" istiqaməti
çərçivəsində hazırlanıb*

də kitablar empatiya bacarıqlarının inkişafında mühüm rol oynayır.

İntellekt və mütaliə - onlar ayrılmaz dostdur

Mütaliənin, intellektin yüksəlməyində xüsusi payı var. Kitab oxumaqla biz, beynimizi effektiv şəkildə məşq etdiririk, bu da düşünmə qabiliyyətini artırır. Mütaliə, bizi, dünya haqqında anlayışımızı zenginləşdirən yeni məlumatlarla tanış edir. Bundan əlavə, çoxsaylı araşdırımlar gösterir ki, müntəzəm olaraq kitab oxuyan insanlar, mütaliə nəticəsində inkişaf edən beyni fəaliyyəti sayesində daha yaxşı adaptasiya

ola bilərlər. Beləliklə, zəkanızı artırmaq üçün bir yol axtarırsınızsa, dəha çox mütaliə edin. Kitab oxumaq bilik elde etməyin ən effektiv yollaşdırır. Bir kitab özündə yeni məlumatlar ehtiva edir. Daimi mütaliə etmək səz tədricən bilik toplaya, düşünmə və fikrinizi daha effektiv ifadə etmə qabiliyyətini inkişaf etdirə bilərsiniz. Kitab oxumaq konsentrasiyanı və diqqəti artırmağa kömək edir. Xüsusi, dedektiv əsərlər maksimum diqqət və konseptasiya tələb etdiyi üçün bu cür ədəbiyyat seven insanların diqqət baxımından bir problemi olmur. Nəticə etibarı ilə, müntəzəm olaraq kitab oxumaq, ümumi idrak qabiliyyətlərinizə böyük təsir göstərir.

Daha məhsuldar, daha yaradıcı...

Mütaliə həvəsi insanın yaradıcılığına da müsbət təsir edir. Oxuduqca təxəyyülümüz inkişaf edir, oturduğumuz yerdən tərəfən mədən fərqli ölkələrə səyahət edirik, yeni insanlarla tanış oluruk. Hadisələr bizdə yeni ideyaların əsasını qoymur və bir az təxəyyül kifayətdir ki, bu hadisələrin gedisətindən real həyata uyğunlaşdırılan ideyalar yaratsın. Beləliklə, yaradıcılığınızı, iş potensialınızı artırmaq üçün bir yol axtarırsınızsa, mütaliənizi artırın.

Əgər cismani sağlamlığımızın rəhni idmandırısa, mütaliə də ruhumuzun idmanıdır. Çünkü, idman bədənimizi gücləndirdiyi kimi, oxumaq

da zəhnimizi gücləndirir. Biz mütaliə edərkən beynimizle məlumatları emal edirik, bize lazım olan informasiyalar yaddaşımızın bir küncünə həkk edirik. Bunu edərkən yaddaşa və qavramağa kömək edən beyni əzələlərimizi məşq etdiririk. Daha çox oxuduqca ustalaşırıq, getdikcə yaddaşımız daha möhkəm olur. Yəni, mütaliə etmək, zəhnimizi iti saxlamaq üçün əla əsuldur.

Kitab oxumaq vərdiş halını alaraq oxuyan insan mütələq faydasını görəcək. Bir kitabı mütaliə etməkə nə mədəni, nə ziyan, nə intellektual ola bilərik. Kitab oxumaq vərdiş halını almalıdır, vərdişi qazanmaq üçün isə ilk oxuyacağımız kitabı düzgün seçməyimiz şərtidir. Çünkü vərdişi formalasdırmaq üçün oxunaq ilk kitabı oxucunu yormamalı və zövqünə uyğun olmalıdır. Araşdırımlara görə, bir davranışın vərdişi halına gelməsi üçün 21 gün təkrarlanması lazımdır. On azı 21 gün müntəzəm olaraq kitab mütaliə edilərsə, oxuma vərdişi formalasdacaq.

Mütaliə vərdişini necə qazanmalı?

Hər zaman yanımızda kitab saxlamaq da mütaliəni vərdişi çevirməyə kömək edəcək. Çantamızda bize çox ağırlıq etməyəcək kiçik kitabı gəzdirmək, avtobus, metro ki mi nəqliyyat vasitələrində kitab oxumaq imkanı tapa bilərik. Mütaliəni boş vaxta saxlamaq vərdişi poza bilər, buna görə də özümüzə mütaliə cədvəli tərtib edə bilərik, hər gün eyni vaxtda oxumaqla vərdişi formalasdırmaq olar. Mütaliə vərdişi qazanmaq üçün mütələq motivasiya lazımdır. Bu baxımdan ən yaxşı motivasiya oxunan kitabların siyahısını tərtib etməkdir. Ay sonu oxuduğumuz kitabların sayı bizi də yenilərini oxumaq həvəsi yaradacaq.

Məlumat üçün qeyd edək ki, ötən il, Böyük Britaniyada yerleşən "NOP World Culture Score Index" ən çox kitab oxuyan ölkələrin siyahısını hazırlamışdı. Siyahıya liderliyi Hindistan edirdi, bu ölkədə insanlar orta hesabla həftədə 11 saatxa yaxın mütaliə edir. İkinci yerde olan Taylandda adambaşına həftədə orta kitab oxuma vaxtı 9 saatdan bir qədər çoxdur. Üçüncü yerdə olan Çinədə insanlar həftədə 8 saat kitab oxuyur. Siyahıda ən çox kitab oxunan digər ölkələr Filippin, Misir, Çexiya, İsveç, Fransa, Macarıstan və Səudiyyə Ərəbistanı kimi göstərilmişdi. Azərbaycan siyahıda ən az mütaliə edən ölkələr siyahısına da düşə bilməmişdi. Bu isə o deməkdir ki, biz, ən az mütaliə edən və həftədə 3 saat kitab oxumaqla 30-cu pillədə qərarlaşan Koreyadan da az kitab oxuyur.

Lale Mehrali

Xoşbəxt olmaq üçün nə etməliyik? PSİKOLOQ İZAH ETDİ

"Xoşbəxtlik kiçikdən böyükə hər kəsin axtdığı, bəzən tapdığı, bəzən də tapmadığı, dünyaya gözümüzü açıldıdan bəri bizi lərə arzuediləndir". Bu sözləri SIA-ya açıqlamasında uşaq, yeniyetmə və yetkin psixoloqu Nigar Ağabəyirova deyib.

Psixoloq bildirib ki, xoşbəxt olmaq ve xoşbəxt hiss etmək fərqli anlayışlardır: "Onu qeyd edim ki, nə hər zaman xoşbəxt ola, nə də hiss edə bilərik. Xoşbəxtlik hissi də digər hissələr kimi daimi və qalıcı deyil. Anlıqdır. O anların içərisində gizlənib. Bəzən üzə çıxar, bəzən də çıxmaz. Bəzən də xoşbəxt ani yaşamağımıza baxmayaraq xoşbəxt hiss edə bilmərik. Təbii ki, bu da səbəbsiz deyil. Ya həmin an xoşbəxtliyinizin fərqinə varmir, ya da incidiyiniz, bəşşələyə bilmədiyiniz nələrsə var.

Xoşbəxtlik her yaşa görə və insana görə dəyişir. Bir konfetle xoşbəxt hiss edən körpəni müəyyən müddətən sonra konfetlə sevindirə bilmirik. -Arzularımızdan arzular doğur. Bir söz var, insan çatmaq istədiyi hər şeyin delisi, çatdığı hər şeyin nankorudur. Düzdür, hər şeyin nankoru bir ümumiləşdirən mədir. Burada çox şeyin nankoru desək, ya-nılmarıq. Arzularımıza çatdıqda əl çatan ol-

duğun üçün çox zaman adiləşir. Amma bununla yanaşı çatdıqımız arzuların yerini yeni arzular alır. Məktəbdə təhsil alan şagirdi uğurları, aldığı qiymət sevindirir. Məktəbdən sonra ali məktəb daha sonra kariyera və sair. İnsan var ki, pul ile xoşbəxt hiss edəcəyini düşünür. Tələbatlar artıraq pula da ehtiyac çoxalır. Pul ilə çox şeyi ala bilərik. Duyğularımız birinci gelir deyə, demək ki, pul artıq digər sıralarda yerini alır. Pul insana xoşbəxt hiss etdirə bilər, amma bir yere qədər. Hər zaman deyil".

"Xoşbəxt olmaq üçün nə etməliyik? Hər zaman xoşbəxt ola bilməyəcəyimizi və bunun normal olduğunu qəbulanmaliyiq. İnsanlardan gözəltilərimizi azaltmalıyiq. 1 stekan su ancaq 1 stekan su tutur, çox deyil. İnsanlar neyi nə qədər anlamalı isteyirlərə, ele o qədər anlayırlar. Özümüzə foklanma-liyiq, özümüzə sözler verib reallaşdırmağa çalışmalıyiq. Uman yerdən küsərlər demiş, atalarımız. Ummasaq, küsməyəcəyik normal olaraq. Sadəcə xoşbəxt anlarımızı artırı bilərik. Necə? Şəhər etməyimizə icazə verək, öz mənfi düşüncələrimizi dəyişdirərək, özümüzü bağışlayaraq".

ELAN

"Bakı Ağırlaşdırıcılar" Açıq
Səhmdar Cəmiyyətinin
səhmdarlarının növbəti
ümumi yığıncağının
keçirilməsi barədə elan

İclasın gündəliyində aşağıdakı məsələlər durur:

1. Səhmdar cəmiyyətinin idarəetmə orqanlarının 2023-cü il üzrə maliyyə-təsərrüfat fəaliyyəti barədə hesabatlarının təsdiq edilməsi.

2. Səhmdar cəmiyyətin mənfəət və zərərinin bələşdürülməsi haqqında.

3. Diger məsələlər.

Ümumi yığıncaqdə bütün səhmdarlarların iştirakı vacibdir.

Yığıncağın keçiriləcəyi tarix: 16 aprel 2024-cü il, saat 11:00-da

İclasın keçiriləcəyi üvan: Bakı şəhəri, Qaradağ rayonu, Salyan şəhəri, 22-ci km, 22A (zavodun inzibati binasında) Əlaqə telefonu 012 565 21 34

Hörmətlə, "Bakı Ağırlaşdırıcılar"
ASC-nin idarə heyətinin sədri
M.A.SULTANOV

S.Ağazadə

Günlük rasionumuzda şəkər qəbul etməliyik"

MÜNASİBƏT

"Müasir dünyamızda şəkər 3 əg zəhərdən biri kimi hesab olunur". Bu sözləri SIA-ya açıqlamasında sağlam həyat tərzi üzrə beynəlxalq təlimçi-ekspert, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi yanında ictimai şuranın üzvü Məhsəti Hüseynova deyib. Onun sözlərinə görə, bunun əsas səbəblərindən biri şəker gündəlik istehlak olunan məhsullardan olduğuna görə tərkibinə daha çox müdaxilələrin olmasıdır. "Ağardılmasında kimyəvi maddələrən daha çox istifadə olunur. Eyni zamanda gec eriməsi, daha asan başa gelə bilmesi üçün bir çox müdaxilələr olunur. Təbii ki, belə şəkər istifadə etdikdə insan orqanizminə kifayət qədər zərərlər var. Ümumiyyətlə, şəkər insan orqanizminə zərərlər deyil. Müəyyən miqdarda mütləq şəkildə günlük rasionumuzda şəkər qəbul etməliyik. Çünkü şəkər insan orqanizmine enerji verən məhsullardandır. Xüsusi də, qadınlarda 20 qram, kişilərdə 35 qram günlük şəkər qəbulu normal hesab olunur. Bu da təxminən 100-150 kalori edir ki, həmin gündəlik şəkər ehtiyacı insanın enerjili olmasına, mərkəzi beyin sisteminin çalışmasına xidmət edir. Bu, təbii məhsulların tərkibindən alınsa, bu zaman daha çox faydalı olacaq. Təbii məhsulların - mövsümü meyvələrin, paxlalıların, quru meyvə-tərəvəzin, çərəzlərin tərkibində təbii şəkər var. Bunlardan qəbul olunsa, dəha faydalı olar. Bundan başqa bir çox qidalar var ki, bunlara mövsümü tərəvəzləri - göyərtiləri göstərə bilərik ki, bunların tərkibində de faydalı şəkərlər var. Eyni zamanda süd və süd məhsullarının tərkibində laktaza olaraq şəkərlər var ki, bu kimi şəkərləri qəbul etdikdə insan orqanizmində həm qan şəkərinin tənzimlənməsində kömək olur, həm də xərcəngin qarşısını alır, gözlərin sağlamlığı üçün çox faydalıdır, həzm sistemi gücləndirir və beyin funksiyalarını, sinir sisteminin güclənməsinə kömək edir. İştah açıcıdır, qəbüzliyi yox edir, həzmə rəhatlaşdırır, enerji verir. Bunlar təbii şəkər hesabına olarsa, saydığımız faydalardan yararlanı bilərlər. Öks halda mənşəyi belli olmayan, yaxud da, düzgün istehsal prosesi keçməyən şəkərlər insan orqanizmində bir çox fəsadlara səbəb olur. Bunlara diqqət etmək lazımdır".

BAŞSAĞLIĞI

"SƏS" Media Qrupunun rəhbəri Bəhrəz Quliyev Yunis Rəhimova həyat yoldaşı

AFAQ XANIMIN

vəfatından kədərləndiyini bildirir və dərin hüznlə başsağlığı verir.

Allah rəhmət eləsin.

Söylü

"SƏS" qəzetinə abunə kampaniyası davam edir!

«SƏS» QƏZETİNƏ
ABUNƏ OLMAQ İSTƏYƏNLƏR
AŞAĞIDAKI YAYIM
ŞİRKƏTLƏRİ İLƏ ƏLAQƏ
SAXLAYA BİLƏRLƏR

1. Azərpoçt Poçtdaşımı Mərkəzi – 0125984955, 0552004544
2. Azərmətbuat Yayım MMC – 0124411991, 0124404694
3. Səma Mətbuat Yayım – 0125940252, 0503336969
4. Pressinform MMC – 0125115191, 0504560835, 0553156002
5. Qaya Mətbuat yayım – 0125667780, 0502352343
6. Qasid Mətbuat Yayım – 0124931406, 0124938343
7. F.Ş.Ruhid Hüseynov – 0124349301, 0505357898
8. Ziya LTD – 0124977696, 0503067744

ABUNƏÇİLƏRİMİZİN
XİDMƏTİNDƏYİK
Müraciət, şikayət, yazı,
təbrik və başsağılıqlarınızı
dərc etməyə hazırlıq!

Fındığın qabığını atmayıñ: bu, dərdlərə dərmandır

Fındığın özü qədər qabıqları da faydalıdır. Canan Karatayın tövsiyə etdiyi qidalardan biri olan fındığın qabıqları belə şəfalıdır. Canan Karatay müsahibəsində çay və fındığın insan sağlığının üçün çox faydalı olduğunu ifadə edərək "Şəkər əlavə etmədən çoxlu çay için, fındıq yeyin", - deyə bildirib.

Onun sözlərinə görə, fındıq minerallar, vitaminlər, karbohidratlar və omega-3 ilə zəngindir. "Bundan əlavə, fındığın qabığından hazırlanmış çay da çox vacibdir. Bu çay ən güclü antioksidantları ehtiva edir. Qaraciyər xəstəliklərində və qaraciyər damarlarının açılmasında faydalıdır. Yoğun bağırsaq və uşaqlıq yoluñun iltihabına qarşı yaxşı təsir edir.

Fındıq qabıqlarının qaynadılıb suyunun içilməsi soyuqdəymə və qripə xeyirlidir; ösküreyi dayandırır; malyariya və epilepsiya zamanı xəstənin halını yaxşılaşdırır. Bu çayın qan temizləyici təsiri də var. Həmçinin bağırsaq florasını və ya ürek-damar sistemini qorumaq istəyənlər də fındığın qabığından faydalana bilərlər", - deyə C.Karatay vurğulayıb.

Çayın hazırlanması:

Bir ovuc temizlənmiş fındıq qabığını götürüb qaynanın bir litr suya əlavə edin. Qarşılığı on dəqiqə qaynatıldıqdan sonra ocaqdan alın və dəha on dəqiqə dəmlənməsini gözləyin. Çayı stekana süzdükdən sonra bal əlavə edə bilərsiniz.//Medicina.az

Baş redaktor:
Bəhrəz Quliyev

Ünvanımız:
Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyli
küçəsi, 66.

Şəhadətname: № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>

E-mail: ses@sia.az

"ƏLİNÇƏ" AZƏRBAYCAN XEYRİYYƏ
CƏMIYYƏTİNİN ORQANI.

QƏZET 1991-Cİ İL

YANVARIN 11-DƏN ÇİXIR

Tel: 598-33-90

Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi
ilə müəllifin mövqeyi
üst-üstə düşməyə biler.

**Qəzet bazar və
bazar ertəsində
başqa hər gün
nəşr olunur**

Tiraj: 3200